

PANDEMIN
INTE BARA EN SANITĂR KRIS

LatiCe Publications, Stockholm, september 2021.

<https://www.lattice.org>

LatiCe Publications-teamet består av: Algren Morgan, Elizabeth Paller och Claudia Garcia.

Kontaktadress: publicaciones@lattice.org

Omslagsdesign av Mauro Marrero.

De svenska texterna har översatts av Stella Moreno och Hugo Klappenbach.

Digitalisering: Algren Morgan

Det är möjligt att dela med sig av texten, dvs. kopiera och distribuera detta verk på följande villkor: **Tillskrivning** - Författaren/licensinnehavaren måste anges på det sätt som anges, <https://www.lattice.org>, utan att det innebär att LatiCe godkänner eller rekommenderar användningen av verket. **Icke-kommersiellt** - Arbetet får inte användas för kommersiella ändamål.

Innehåll

Introduktion.....	1
Ungdomar och COVID-19-pandemin i Uruguay - en särskilt försummad population.....	7
Dörrarna (till rättvisan) som pandemin stängde	19
Utvärdering av den nuvarande situationen i El Salvador, maj 2021.....	29
Escazú-avtalet: regional möjlighet att ta hänsyn till kvinnliga försvarare av ursprungsbefolkningars röster.....	37
Att övervinna motgångarna: Kvinnor i fängelset, pandemin och rätten till en utbildning.....	47
Guatemala: Den förlorade barndomen.....	61
Inkludering av personer med funktionsnedsättning i arbetslivet. Den goda cirkeln.....	69
Oron som ett subjektivt svar på tiden.....	79
COVID-19-pandemins inverkan på den mest utsatta befolkningen i Honduras.....	87
“Machismo är en pandemi som inte är i karantän”	97
Utbildningens liksidiga triangel.....	105
Vad pandemin lärde oss om distansundervisning.....	111
Social identitet och sociala nätverk.....	115
Våra erfarenheter av pandemier.....	125

Introduktion

Introduktion

Detta nya tematiska dokument fokuserar på en aktuell och mycket oroande fråga: situationen för kvinnor, barn och ungdomar i Latinamerika. Enligt Unicef (2021) är Latinamerika och Karibien den region i världen där ojämlikhet, diskriminering och våld är störst. Allt detta drabbar kvinnor, barn och ungdomar. Vi vill uppmana till eftertanke och öka medvetenheten om detta problem eftersom det är brådskande att ändra beteendemönster. Vi måste verka för att regeringarna i regionen tar hänsyn till detta problem. Det är nödvändigt att genomföra en effektiv politik för att bekämpa ojämlikhet. Vägen är lång och det finns många svårigheter och hinder att övervinna, men målet måste vara ett mer rättvist samhälle. Även om det verkar alltmer avlägset att förverkliga mål 5 i Agenda 2030 är alla framsteg i denna riktning inte bara positiva utan även nödvändiga.

För att nämna några exempel. I Latinamerika lever 60 miljoner människor under fattigdomsgränsen. 53 procent av sysselsättningen finns inom den informella sektorn. Enligt ILO:s siffror arbetar ungefär hälften av regionens kvinnliga befolkning (126 miljoner kvinnor) inom den informella sektorn. Fattigdom drabbar kvinnor mer än män: på 100 män som lever i extrem fattigdom i Latinamerika finns 132 kvinnor. 14 miljoner barn och ungdomar går inte i skolan (Unicef). 10,5 miljoner barn är barnarbetare i regionen. ILO och ECLAC varnar för att ytterligare 300 000 barn kommer att tvingas arbeta på grund av den ekonomiska kris som pandemin orsakar. Det är nödvändigt att nämna nedläggningen av skolor och införandet av distansundervisning. Hur har detta påverkat barn

och ungdomar som bor i landsbygdsområden med låg uppkoppling? De som kommer från utsatta familjer som inte har tillgång till Internet och vars föräldrar kanske inte har avslutat skolan och inte kan hjälpa dem med studierna? De som tillhör ursprungsbefolkningar? De som har funktionsnedsättning? Exempelen är många och konsekvenserna kommer att visa sig i framtiden. Vad som är säkert är att regionen för närvarande rör sig allt längre bort från att garantera barn och ungdomars rätt till utbildning på lika villkor, och de är framtiden.

Enligt Världsbanken är Latinamerika och Karibien den region som har de näst högsta indikatorerna för sexuellt våld i världen. Hemmet är ofta en riskfylld plats för kvinnor: en av tre kvinnor uppger att de har utsatts för fysiskt eller sexuellt våld i en nära relation. 14 av regionens länder är bland de 25 länder i världen som har flest kvinnomord. Latinamerika och Västindien är dessutom den region i världen som har den näst högsta andelen tonårsgraviditeter. 63 av 1 000 födselar har en tonårig mamma. Med all sannolikhet kommer dessa unga mödrar inte att fullfölja sina studier, de kommer att ha sämre försörjningsmöjligheter och hamna i stor fattigdom. Tjänster för sexuell och reproduktiv hälsa prioriterades inte under pandemin, vilket enligt uppgift har lett till en ökning av antalet dödsfall bland mödrar. Det är uppenbart att pandemin inte bara är en hälsokris. Det är också en social och ekonomisk kris som kommer att öka ojämlikheterna och vars effekter kommer att märkas i årtionden framöver.

Regionen kännetecknas också av ett stort antal personer med funktionsnedsättning, varav många lever i extrem fattigdom, ojämlikhet och utsatthet. Personer med funktionsnedsättning har

inte samma möjligheter till utbildning av hög kvalitet, tillgång till hälsa, rehabilitering, arbete, rättvisa och jämställdhet. Hur har pandemin påverkat kvinnor med funktionshinder?

I denna dossier ingår artiklar som ur olika perspektiv analyserar hur den regionala situationen och pandemin påverkar kvinnor, barn och ungdomar.

Lilián Abracinskas och Santiago Puyol hänvisar i sin artikel till situationen för ungdomar i Uruguay och tar upp frågor som utbildning, hälsa, fertilitet, graviditet och abort, bland annat.

Aranza Sofía Gamboa Altamirano och Gerardo Contreras Ruvalcaba fokuserar i sin text på det våld som kvinnorna utsätts för i Mexiko, en situation som förvärrats ytterligare av pandemin.

I artikeln från den salvadoranska kvinnorörelsen hänvisas också till det våld (inte bara fysiskt, utan också psykiskt och sexuellt) som kvinnor måste leva med i det salvadoranska samhället, och hur detta har förvärrats under inspärningen.

Jackeline Borjas från organisationen DAR fokuserar på mordena på kvinnliga människorättsförsvarare och på ursprungsbefolkningens kvinnor som tvingas konfrontera inte bara patriarkatet utan också den strukturella rasismen.

Camila Pérez, Luciana Morini och Mónica Olguín analyserar de utmaningar som pandemin innebär för att fortsätta med utbildningsverksamheten för frihetsberövade kvinnor i skolor och utbildningslokaler i fängelseenheter i Buenos Aires.

Carolina Vásquez Araya hänvisar till guatemalanska barn som lever i en utsatt situation, utan livsmedelsförsörjning, utbildningsmöjligheter, adekvat hälsovård och ofta utan en familjemiljö som kan skydda dem. Den fokuserar på barnmisshandel och barnmödrar.

Celeste Dimeglio fokuserar på personer med funktionsnedsättningar och diskuterar hur pandemin har påskyndat trenden mot digitalisering avsevärt, vilket är särskilt synligt på arbetsplatsen. Dimeglio menar att det är viktigt att involvera personer med funktionsnedsättning i den digitala sfären för att säkerställa deras integration på arbetsplatsen.

Elizabeth del Pino och Gabriel Bruno analyserar hur isoleringen gör vissa problem synliga för personer med funktionsnedsättning. Och de bekräftar att det är viktigt att fundera på och utforma olika strategier för att se till att ungdomar kan behålla sitt privatliv, sitt oberoende, sina egna beslut och spela en ledande roll i sina livsprojekt.

Aminta M Navarro Herrera hänvisar till den socioekonomiska situation som honduranska kvinnor lever i. Hon analyserar pandemins effekter, särskilt när det gäller könsrelationer, våld, misshandel, kvinnomord och hatbrott.

Raiza Zeballos och Helen Álvarez presenterar vad pandemin innebär för bolivianska kvinnor, inklusive flickor, år 2020. De hänvisar till våld i hemmet, de aggressioner som mödrar och ofta även deras döttrar och söner utsätts för. Och de lyfter fram det arbete som utförs av Mujeres en Busca de Justicia (den juridiska tjänsten

inom den feministiska rörelsen Mujeres Creando).

I artikeln av Liseth Carmen López Avendaño och i artikeln av América Soledad Aruquipa Mamani och Magdalena Maji Quispe analyseras pandemins inverkan på utbildningen och den utmaning som övergången till virtuell utbildning innebär för både elever och lärare. Cristian Daniel Vino Duran fokuserar å sin sida på hur de sociala nätverken, tack vare den virtuella utbildningen, har blivit en viktig plats för ungdomars umgänge, en plats som tidigare var skolan.

Kollektivet Hormigón Armado analyserar pandemins effekter på tre specifika områden där de drabbades: virtuell utbildning, informell ekonomisk verksamhet och våld i den närmaste omgivningen.

Ungdomar och COVID-19-pandemin i Uruguay - en särskilt försummad population

Ungdomar och COVID-19-pandemin i Uruguay - en särskilt försummad population

Lilián Abracinskas¹ och Santiago Puyol²

Fredagen den 13 mars utlystes ett hälsokrisläge på grund av att pandemin COVID-19 hade anlant till Uruguay³, vilket påverkade flera aspekter av medborgarnas dagliga liv på grund av fysiska distanseringsåtgärder och regeringens uppmaningar att “stanna hemma”.

Från mars till oktober 2020 skilde sig pandemins utveckling på nationell nivå mycket från vad som hände i världen och i regionen, både när det gäller antalet infektioner, sjukhusvistelser och dödsfall, och under några dagar i juni var det inga nya fall. Situationen försämrades från och med oktober och sedan dess har ökningen av infektioner och dödsfall gjort att Uruguay ligger i topp på världsrangeringen av dödsfall per miljon invånare under månaderna april och maj 2021. Hittills har de nya fallen och dödligheten minskat

---

1 Lilián Abracinskas är verkställande direktör för MYSU (Mujer y Salud en Uruguay), en feministisk organisation för främjande och försvar av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Hon är medlem av den rådgivande kommittén för Latin American Consortium Against Unsafe Abortion (CLACAI), av IPAS internationella styrelse, rådgivare till Global Fund for Women och medlem av den rådgivande kommittén för Girls not Brides.

2 Santiago Puyol är ansvarig för observationsorganet för kön och sexuell och reproduktiv hälsa vid MYSU - Mujer y Salud Uruguay, som övervakar och följer upp genomförandet av den offentliga politiken för sexuell och reproduktiv hälsa i Uruguay.

3 Verkställighetsförordning nr 93/020: <https://www.impo.com.uy/bases/decretos/93-2020>.

tack vare betydande framsteg i vaccinationskampanjen. ⁴

Utbildningssystemet påverkades från och med den 16 mars 2020 genom att undervisningen på plats i grundskolan, gymnasiet och den tekniska utbildningen avbröts⁵, och återupptogs i en viss omfattning och med vissa svårigheter under juni månad samma år.⁶ I mars 2021 återupptogs undervisningen i klassrummen, trots att den epidemiologiska situationen försämrades, men den måste snabbt avbrytas på grund av en ökning av antalet infektioner och dödsfall i COVID-19. Förberedande utbildning⁷i grund- ⁸och gymnasieskolor återupptogs i juni respektive ⁹10 juli. Universitetet var den enda utbildningsnivå som bibehöll den virtuella formen under hela perioden och fram till idag.

Det sociala avståndet och bristen på personlig närvaro i utbildningsområdet, utöver det faktum att den virtuella undervisningen säkerställdes genom systemets egna plattformar och en bred

---

4 Pandemins utveckling kan ses här: <https://graphics.reuters.com/world-coronavirus-tracker-and-maps/es/countries-and-territories/uruguay/>.

5 <https://www.anep.edu.uy/15-d-covid19-destacados/se-suspenden-clases-en-todo-el-pa-s-durante-pr-ximos-14-d>

6 <https://www.gub.uy/presidencia/comunicacion/noticias/gobierno-anuncio-retorno-presencial-voluntario-clases-partir-junio>

7 <https://www.republica.com.uy/robert-silva-clases-comienzan-el-1-de-marzo-y-vamos-por-la-presencialidad-y-la-obligatoriedad-id810186/>

8 <https://ladiaria.com.uy/educacion/articulo/2021/6/el-proximo-lunes-se-retoma-calendario-de-regreso-a-clases-presenciales-para-primaria/>

9 <https://www.anep.edu.uy/destacada-2y3/el-lunes-19-anep-completar-el-regreso-presencialidad-con-educacion-media>

10 Verkställighetsförordning nr 90/021: <https://www.impo.com.uy/bases/decretos/90-2021>

uppkoppling över hela territoriet, tillsammans med begränsningar av användningen av fritids- och idrottsutrymmen, påverkade ungdomsbefolkningen på ett särskilt sätt. Även om det inte finns några officiella mätningar av hur stor inverkan COVID-19 har haft på denna grupp, presenteras i denna artikel några indikationer och varningssignaler när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa, psykisk hälsa och sexualundervisning, eftersom de har en särskild inverkan på tonåringars och ungdomars socialisering och hälsa.

Hälsotjänster för ungdomar

Ungdomsvård har ingått som en serviceåtgärd i det nationella integrerade hälsovårdssystemet sedan 2010, och 2020 förbättrade folkhälsoministeriet sin reglering genom att ¹¹definiera att “ungdomsplatser” måste tillhandahålla omfattande vård för att tillgoda denna befolknings hälsobehov och fungera som en referens för de lägre och högre nivåerna i hälsovårdssystemet.

Enligt officiella siffror från samma år ¹²finns det 77 ungdomsplatser (UP i fortsättningen) i landet inom de offentliga tjänsterna (ASSE), vilket motsvarar en plats per 1603 ungdomar. ¹³Majoriteten av ungdomsplatserna är koncentrerade till de mest befolkade områdena i landet: Montevideo med 15 och Canelones med 17 platser, medan många andra platser inte har dessa specialiserade tjänster, vilket leder till ojämlikhet i tillgången på territoriell nivå. ¹¹ Genom dekret nr 55/020: <https://www.impo.com.uy/bases/decretos/55-2020>.

¹² MYSU fick tillgång till dessa genom en begäran om tillgång till information från State Health Services Administration - ASSE.

¹³ Beräknat på grundval av den befolkning i åldern 15-19 år som är ansluten till ASSE.

För att garantera en heltäckande vård ska varje UP enligt MSP ha ett tvärvetenskapligt team som omfattar specialiteterna allmänmedicin och/eller familjemedicin och samhällsmedicin, barnmedicin, sjuksköterska, gynekologi och/eller obstetrik, nutrition, tandhygien och/eller tandvård, mental hälsa, socialt område och administration. Gruppernas sammansättning varierar dock territoriellt beroende på tillgången till yrkesresurser på orten. Montevideo är, till exempel, den enda avdelning som har personal från alla dessa områden som integrerar UP, medan Canelones inte har några gynekologer i dessa tjänster. När de nödvändiga yrkesutövarna inte finns tillgängliga hänvisas ungdomarna till andra vårdcentraler eller till yrkesutövare från samma vårdcentral men till andra tjänster som inte är specialiserade på ungdomar. Tillgången på personal inom mentalvården är särskilt bristfällig och i allmänhet är specialiseringen i denna åldersgrupp inte alltid säkerställd.

Pandemins inverkan på ungdomars psykiska hälsa har varit allvarlig, med en 45-procentig ökning av självmord bland 15–19-åringar mellan 2019 och 2020. **Under det sistnämnda året dog en tonåring i självmord var tredje dag¹⁴**, med ett **nettotal på 718 fall**. De miljöorganisationer som borde ha en viktig roll när det gäller att förebygga och föra in psykisk hälsa i denna population hade ingen inverkan på förebyggandet av denna dramatiska effekt. Tjänsternas strukturella och funktionella svagheter övervanns inte, och det fanns ingen kapacitet att förbättra insatserna i nödsituationer på hälso- och sjukvårdsområdet. Man har försum-

---

14 Officiell information som presenterades av ministeriet för hälsovård inom ramen för den nationella dagen för förebyggande av självmord (17 juli): <https://www.gub.uy/ministerio-salud-publica/comunicacion/noticias/17-julio-dia-nacional-para-prevencion-del-suicidio>

mat denna befolknings lidande, med hinder för kontakt mellan kamrater, lärare och andra vuxna referenspersoner.

Fertilitet, tonårsgraviditet och abort

Uruguay, som är ett land med tidig demografisk övergång, har under de senaste decennierna haft låga totala fruktsamhetstal (TFR) - mindre än 2,1 barn per kvinna i reproduktiv ålder - och under 2020 nådde landet sitt historiska minimum (1,4), vilket innebär att det hamnar i gruppen av länder med mycket låga TFR¹⁵. Denna minskning av fertiliteten registreras också i ungdomsbefolkningen med en ihållande minskning av antalet graviditeter mellan 15 och 19 år sedan 2015¹⁶. Mer än 50 % av minskningen av fertiliteten i landet beror på minskningen av antalet graviditeter bland kvinnor mellan 15 och 24 år och bland de många faktorer som förklarar detta finns strategier som syftar till att minska oavsiktliga graviditeter i denna åldersgrupp och som främjas av regeringsinstitutioner i samarbete med organ inom FN-systemet mellan 2016 och 2020¹⁷.

Förebyggandet av orsakerna till tonårsgraviditeter har dock inte varit lika effektivt när det gäller att minska missbruk, sexuellt utnyttjande och våldsamma relationer, som är mycket vanliga i landet. År 2020 mottog inrikesministeriet 33 004 klagomål om våld i hemmet, varav 25 procent gällde personer mellan 13 och 17 år, 15 <https://ladiaria.com.uy/salud/articulo/2021/7/uruguay-at-its-minimum-historical-fertility-and-now-what/>
16 Ibid.

17 Ministeriet för folkhälsa (2020). Nationell och sektorsövergripande strategi för förebyggande av oönskad graviditet hos ungdomar (2016-2020). Montevideo: MSP-AUCI-UNFPA.

mestadels kvinnor.

Strategierna har inte varit heltäckande och främjandet och förebyggandet av sexuell och reproduktiv hälsa för kvinnor, män och dissidenter i allmänhet har försummats. Hälsovård under COVID-19-läget underminerade vård av andra hälsobehov, men denna dimension påverkades och försumrades särskilt hos ungdomar, vilket framgår av de studier som togs fram av MYSU-observatoriet i början av pandemin¹⁸. En av de mest dramatiska konsekvenserna av bristen på hälsovård vad gäller SRH var att en 14-årig tonår-flicka dog under den ¹⁹rättsliga processen för frivillig avbrytning av graviditet på ett offentligt sjukhus ²⁰i en stad i landets inland. Orsakerna till dödsfallet har ännu inte förklarats av de offentliga myndigheterna (ASSE), en administrativ utredning har inletts men resultaten är inte kända. ²¹Det är viktigt att betona att UP på 18 MYSU (2020). Övervakning av politiken för reproduktiv hälsa inom ramen för svaren på utbrottet av covid-19 och påverkansarbete på nationell nivå för att stärka tillgången till grundläggande reproduktiva hälsotjänster på nationell nivå. Uruguay-rapport. Montevideo, Uruguay: MYSU. Tillgänglig på: <http://www.mysu.org.uy/wp-content/uploads/2021/02/Monitoreo-Informe-nacional-Uruguay.pdf>

19 <https://www.mysu.org.uy/que-hacemos/incidencia/posicionamiento-politico/con-enorme-dolor-denunciamos-la-muerte-de-una-adolescente-de-14-anos-por-aborto/>

20 Laglig abort eller IVE har varit lagligt i Uruguay sedan 2012, upp till 12 veckor, och det finns också tre undantag på följande grunder: våldtäkt (upp till 14 veckor, med förhandsanmälan), missbildning av fostret som är oförenlig med livet utanför livmodern och allvarlig hälsorisk (båda utan tidsbegränsning). För att utövandet ska vara lagligt måste det följa en rad steg och utföras hos den vårdgivare som personen är ansluten till.

21 <https://www.elobservador.com.uy/nota/asse-sumario-y-separo-del-cargo-a-cuatro-medicos-por-muerte-de-adolescente-tras-aborto-en-treinta-y-tres-202122620587>

samma ort inte fungerar på offentlig nivå och att flera problem har registrerats när det gäller situationen för ungdomar som står under statens övervakning och vård²². Det finns uppgifter om andra dödsfall bland ungdomar, pojkar och flickor till följd av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp²³.

Enligt officiell information ²⁴skulle det vara det andra dödsfallet som orsakats av laglig abort sedan lagen ändrades 2012. Mödradödskommissionen vid folkhälsoministeriet har lämnat in ärendet, men resultatet av utredningen är inte känt. Ministeriet har självt meddelat att det inte har några rapporter för 2019 och 2020. Informationen om denna fråga, liksom på andra områden av SRH, är knapphändig och saknar öppenhet.

Sexualundervisning

Under 2020 avfilades ett lagförslag om sexualundervisning i utbildningsinstitutioner²⁵ och lades fram för representanhusets utbildnings- och kulturutskott. Lagförslaget har bland sina författare en av de mest aktiva könsdiskriminerande lagstiftarna²⁶ och har

---

22 I hemmen hos Instituto del Niño y el Adolescente de Uruguay - INAU.

23 För mer information om dessa ärenden: <https://ladiaria.com.uy/articulo/2021/1/investigacion-de-inau-constata-situaciones-de-explotacion-sexual-comercial-trata-y-venta-de-sustancias-psicoactivas-en-treinta-y-tres/>

24 MYSU fick tillgång till dessa genom en begäran om tillgång till information till MSP.

25 Tillgänglig här: https://parlamento.gub.uy/documentosyleyes/ficha-asunto/143046/ficha_completa

26 Vice talman Rodrigo Goñi för det nationella partiet, en medlem av regeringspartiets bänk med historiska ståndpunkter mot abort och

fått bidrag från kollektivet Red de Padres Responsables (Nätverk av ansvariga föräldrar).²⁷

Detta projekt syftar till att ta hänsyn till föräldrarnas åsikter om sexualundervisning för deras barn, eftersom *“föräldrar eller vårdnadshavare bör ges möjlighet att motsätta sig att vissa ämnen diskuteras med sina barn eller vårdnadshavare, eller att vissa aktiviteter eller användningen av visst eller allt didaktiskt eller bibliografiskt material”* (artikel 5.2 i projektet). I detta syfte har myndigheterna fått i uppdrag att utarbeta minst två förslag till innehåll i sexualundervisningen, som måste ingå i ramen för *“utbildning i värderingar”*, så att föräldrarna kan bestämma vilket förslag som ska tillämpas i klassrummet. Det ger till och med familjerna möjlighet att välja ett helt annat projekt om de inte håller med om skolans förslag.

Många lärare och samhällsorganisationer är oroadade över att lagförslaget eventuellt godkänns eftersom det skulle kunna innebära slutet på en enhetlig offentlig policy för sexualundervisning som har funnits i mer än tio år. Trots att denna politik har kritiserats för sin svaghet och den låga budget som avsatts för dess genomförande, bör det noteras att innehållet i programmen har baserats på vetenskapliga bevis, med en strategi för mänskliga rättigheter och ett jämställdhetsperspektiv, och att den främjar jämlikhet i mångfalden, icke-diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet, rätten till ett liv fritt från våld samt sexuella och reproduktiva rättigheter som en dimension av de mänskliga rättighets-äktenskap.

27 Abracinskas, L., Puyol, S., Iglesias, N., & Kreher, S. (2019). Politik mot könstillhörighet i Latinamerika. Uruguay, det dåliga exemplet. Montevideo, Uruguay: MYSU.

heterna²⁸. Innehåll och inriktningar som skulle riskera att äventyras om lagförslaget i riksdagsförfarandet skulle antas.

Å andra sidan har kontinuiteten i sexualundervisningen under en pandemi inte kunnat garanteras genom den virtuella undervisningsmodellen. Referenterna för sexualundervisning²⁹ på sekundär- och teknisk nivå har ett lågt antal timmar avsatta för uppgiften. Situationen förvärrades dock av att det tidsstöd som andra lärare gav till den personliga undervisningen i sexualundervisning, vilket i viss mån kompenserade för den låga undervisningsbelastningen, inte fanns tillgängligt i distansundervisningen där lärare, elever och familjer koncentrerade sig på att följa den grundläggande läroplanen.³⁰

Svårigheterna med att få sexualundervisning att fungera och att få tillgång till den ökade till följd av pandemin, men också till följd av förändringarna i styrningen av utbildningen på grund av en ny regering - resultatet av de nationella valen 2019 -³¹ konservativ och privatiserande och som inte är stödjande, och det nationella programmet för sexualundervisning har inte utvecklats sedan 2020.

---

28 MIRAQUETEMIRO Rapport, 2018 <https://www.miraquetemiro.org/countries/URY/42/>

29 https://www.ces.edu.uy/files/+DGES/Educacion%20sexual/Perfil_y_Rol_Referente_Sexualidad.pdf

30 <https://www.ces.edu.uy/index.php/component/phocadownload/category/33-educacion-sexual?download=153:programa-educacion-sexual>

31 <https://www.elobservador.com.uy/nota/entra-en-vigencia-el-articulo-de-la-luc-que-elimina-los-consejos-de-educacion-2021259114>

Slutliga överväganden

Den balans som uppstått till följd av det akuta hälsoproblemet, myndigheternas hantering av det och dess ideologiska och programmatiska inriktning har lett till att politiken för SRH och psykisk hälsa har försvagats och att det finns en möjlighet till bakslag när det gäller sexualupplysning.³²

Att inte ta itu med dessa dimensioner i allmänhet och att inte förstärka dem i den akuta hälsokrisen i COVID-19 fick särskilda konsekvenser för denna del av befolkningen. Kvinnliga ungdomar och HBTQ+-ungdomar, särskilt trans- och icke-binära ungdomar, har drabbats av denna underlåtenhet i svaret, med en mer negativ inverkan på dem som lever under förhållanden med större social, utbildningsmässig och ekonomisk sårbarhet. Det fientliga och stigmatiserande klimat som människor med olika inriktningar och identiteter utsätts för, särskilt i detta skede av livet, är en av de viktigaste källorna till lidande, både försummat och förvärrat under pandemin. Dessutom har återväxten av rättighetsfientliga och ultrakonservativa grupper med starka hatyttringar förvärrat situationen, utan att den offentliga politiken har utagerat i proportion till det skydd som krävs.³³

---

32 MYSU (2020). Övervakning av politiken för reproduktiv hälsa inom ramen för svaren på utbrottet av covid-19 och påverkansarbete på nationell nivå för att stärka tillgången till grundläggande reproduktiva hälsotjänster på nationell nivå. Uruguay-rapport. Montevideo, Uruguay: MYSU. Tillgänglig på:

<http://www.mysu.org.uy/wp-content/uploads/2021/02/Monitoreo-Informe-nacional-Uruguay.pdf>

33 <http://carve850.com.uy/2018/10/10/veronica-alonso-sobre-ley-trans-se-legisla-a-favor-de-colectivos-que-hacen-presion>

Politiken och tjänsterna för denna grupp måste stärkas för att övervinna hindren för tillgång till allmän vård av hög kvalitet. Annars kommer ungdomsgruppen att fortsätta att glömmas bort.

Dörrarna (till rättvisan) som pandemin stängde

Dörrarna (till rättvisan) som pandemin stängde

*Aranza Sofía Gamboa Altamirano¹,
Gerardo Contreras Ruvalcaba²*

Sofía var på väg till Rättscentrum för Kvinnor (Cejum eller Rättscentra i fortsättningen) i Torreón, en stad i Mexikos nordöstra del. Hon skulle anmäla att hennes dotter hade blivit utsatt för våldtäkt.³ Första Covid-19 fall i landet hade upptäckts två månader innan och hon var inte säker på att bli mottagen. Vid det här tillfället fick hennes dotter omedelbart psykologiskt stöd och fallet registrerades för vidare rättslig undersökning men Åklagarmyndighetens företrädare valde att varken gå vidare med processen eller begärde en skyddsorder som förbjöd förövaren att ha fortsatt kontakt med henne och hennes dotter. Det var inte första gången som Sofía vände sig till Cejum om hjälp för att få rättvisa. Liknande historier har upprepats gång på gång under åren i hela Mexiko.

Även före pandemins uppkomst var våldet mot kvinnor ett rådande problem som växte kontinuerligt. År 2019 blev 6 av 100,000 kvinnor mördade och nästan hälften av landets kvinnor hade drabbats av våld utövat av deras partners (EQUIS, RNR och Intersecta, 2020). Alla är feministiska organisationer i Mexiko, övers. anmärkning). Statistiken är alarmerande i tanke på bristerna

---

1 Ansvarig för projekt inom EQUIS offentliga politiken Rättvisa för Kvinnor. agamboa@equis.org.mx

2 Ansvarig för projekt inom EQUIS offentliga politiken Rättvisa för Kvinnor. gcontreras@equis.org.mx

3 Namnen i artikeln är fiktiva och alla känsliga uppgifter har tagits bort.

inom rättsväsendet när det gäller att skipa rättvisa och att anta ett genomgripande genusperspektiv.

Precis som i andra länder, den obligatoriska inneslutningen hemma gjorde att kvinnorna fick tillbringa mera tid under samma tak med sina förövare, vilket resulterade i en ökning av anmälningarna gällande våld i hemmet, som uttryckte sig på många olika sätt. Enligt officiella siffror har under 2020 registrerats 5 % ökning av anmälningar för våld i hemmet jämfört med 2019 samt 42 % ökning av telefonsamtal om nödhjälp under de två första hemmavid inneslutnings månader (SESNP, 2021, Nationella Folkhälsosystemets Verkställande Sekretariat, övers. anmärkning). Inför en sådan situation tyckte vi att vi kan säga att Mexiko står inför två olika pandemier: Den ena orsakas av Covid-19 och den andra beror på våldet mot kvinnor.

Trots att den federala regeringen hade klassat förebyggande, bemötande, straffande och utrotande av våldet mot kvinnor som en grundläggande verksamhet (Hälsosekretariatet, 2020), vilket innebar att det skulle ha fungerat som vanligt under pandemin, fick inte kvinnorna uppleva det. Inneslutningsåtgärderna medförde att rättsväsendets institutioner senarelade tidsfrister, reducerade och digitaliserade arbetsuppgifter samt tjänstgjorde fysiskt endast vid akuta ärenden. Alla dessa ändringar genomfördes utan att samtidigt bygga upp tillgången till de digitala tjänsterna på andra sätt, utan att ta hänsyn till de strukturella förhållandena som begränsar möjligheterna och utan att utveckla informationskanalerna till allmänheten.

Inför denna situation har vi från EQUIS Rättvisa för Kvinnors sida

gjort en analys angående vilken påverkan och utsträckning myndigheternas svar haft i syfte att bedöma huruvida man har vidtagit åtgärder som förebygger, bemöter, straffar och utrotar våldet mot kvinnor och flickor. Vi kommer nedan att redovisa vad vi upptäckte när vi granskade myndigheternas svar gentemot Statens två följande åtagande: 1) Garantera kvinnor och flickor som drabbats av våld ett genomgripande stöd. 2) Skapa rättsliga mekanismer som både förebygger våldet och skyddar offren.

1) Tillgång till ett genomgripande stöd för kvinnor och flickor som drabbats av våld

Sen år 2007 gäller i Mexiko Statens skyldighet att garantera genomgripande, avgiftsfri stöd och vård till våldets offer⁴. Åtagandet i sin tillämpning har resulterat i skapandet av Cejum, som delvis drivs och finansieras av de lokala myndigheterna och Hemmen för Urbefolkningens eller Afromexikanska Kvinnor (Cami, förkortning på spanska, övers. anmärkning), som drivs av civila organisationer med hjälp av federala, ekonomiska resurser. Även om dessa modeller har haft etablerings- och finansieringsproblem har de flesta av dem upplevts som inrättningar där man får ett värdigt bemötande och gensvar från myndigheternas sida. Men pandemin vände upp och ner på detta.

Alla landets 48 Rättvisecentra reducerade sin personal och flera av deras tjänster digitaliserades (bl. a. utbildningar och psykoterapi). Trots att de påstod att de höll visst beredskap och var öppna dygnet runt kunde vi bekräfta att några av dem hade öppet bara

---

⁴ From utfärdandet av den Allmänna Lagen om Kvinnornas Rätt till ett Våldsfritt Liv

åtta timmar per dag och andra hade mottagning med fysisk närvaro bara vid akuta fall där kvinnan blev offer för extremt våld. Ett sådant kriterium rangordnar våldet och stärker kvinnornas offerroll med ökad risk för dem som konsekvens (EQUIS, 2020b). Med Cejums Medborgarobservatoriums hjälp kunde vi även konstatera fall där kvinnorna som sökte hjälp hos Yucatans och Tlaxcalas Centra var tvungna att ha en aktivist med sig på besöket för att överhuvudtaget tas emot av myndigheterna (EQUIS, 2020b, s. 21).

Vid dokumentgranskning kunde vi inte hitta varken en informationsstrategi eller andra mottagnings eller behandlingskanaler ända digitala. Men i rättvisans namn måste vi medge att dessa Rättvisacentra står inför institutionella hinder som försvårar ett genomgripande omhändertagande. Vid intervjuer till olika Cejums verksamhetschefer kom fram att de måste ta sig an situationen med mindre personal och undermåliga, underdimensionerade skyddslokaler med dålig ventilation, som inte uppfyller biosäkerhetsprotokoll (EQUIS, 2020b, s.26).

I de Camis fallen är deras största hinder de knappa ekonomiska resurser de förfogar över. Som en följd av regeringens federala budgets nedskärning på 75 % bestämde Ursprungsbefolkningens Nationella Institut (INPI, på spanska, övers. anmärkning) att dra in helt Hemmens ekonomiska stöd (EQUIS, RNR och Intersecta, 2020). Camis har ett ytterligare problem, nämligen att få digitaliseringen av tjänsterna att göra nytta i. o. m. att deras kundkrets har en mycket inskränkt eller obefintlig tillgång till internet.

Situationen som både Cejum och Camis befinner sig i visar å ena sidan, att resursernas nedskärning riskerar att dessa centras för-

måga att ta emot ett ständigt stigande antal kvinnor tryter mar-
kant och å andra sidan, att pandemin har haft en för stor negativ
effekt för kvinnor från urbefolkningen och afro ättlingarnas grup-
per gällande deras rätt till rättvisa.

2) Tillgång till förebyggande och skyddande rättsliga me- kanismer

År 2007 godkände Mexiko en lag som garanterar en våldsförebyg-
gande mekanism s.k. skyddsorder, gällande kvinnor som befinner
sig i en farlig eller riskfylld situation. Denna lag är ett juridiskt
verktyg för det akuta läget och tillämpningen är inte förknippad
med en polisanmälan eller rättslig process samt omger offret med
genomgripande skydd eftersom det går att kombinera den med
andra åtgärder ⁵. Följaktligen är skyddsorderna avsedda att skapa
en skyddsbubbla runt kvinnor och flickor som löper risk för att
drabbas av våld eller lever i en våldssituation. Myndigheterna kan
agera skyndsamt och separera kvinnan från förövaren så att hon
känner trygghet i tillvaron.

Trots ordena relevans som effektiva verktyg blev dess tillämpning
svår att genomföra i o m att man senarelade rättsliga tidsfrister och
övriga aktiviteter inom rättsväsendet p. g. a. pandemin. Bara 17 av
32 lokala domstolar upprätthöll vaktjänstgöring i syfte att kunna
avge skyddsorderna vid incidenter inom familje- eller släktkretsen
och 7 av 32 behandlade dem som rättsfall men ingen av dem for-
mulerade tydliga kriterier eller förfarande gällande tillämpningen
(EQUIS, 2020a).

⁵ Skyddsorderna definieras i den Allmänna Lagen om Kvinnornas Rätt
till ett Våldsfritt Liv, kap. 27

Likaså bara 7 av 32 domstolar tillämpade andra föreläggande eller skyddande åtgärder gällande våld mot kvinnor (EQUIS, 2020a, s. 18-20). På så sätt, när man satte rättviseutövandet på paus, skapade man samtidigt hinder för kvinnorna att kunna använda sig av en för dem väsentlig skyddsmekanism. Detta kastar även ljus över hur åtgärderna mot smittan saknade ett differentierat genusperspektiv.

Emellertid, beror hindren för att tillämpa skyddsorderna delvis även på rättsväsendets instansers förfarande. Vi går nu tillbaka till Sofías exempel. Under hennes berättelse nämnde hon att personalen från Åklagarmyndigheten var otydliga och inte levererade någon skyddsorder för att avlägsna förövaren från henne och dottern. Sofía fick komma tillbaka i sällskap av en assistent för att dem skulle aktivera hennes anmälan. Berättelsen visar tydligt att när Åklagarmyndigheten inte inser det akuta i anmälan och därmed inte går vidare med ärendet, försätter de offret i ett oskyddat läge.

3) Några sista funderingar

Pandemin inte bara ökade våldet mot kvinnor utan även skapade nya barriärer för dem att ha tillgång till rättvisa. Som sagt, myndigheternas svar mot pandemin blev att skära ner de ekonomiska resurserna för offrens omhändertagande och verksamhetens avstängning. Detta hade en differentierad påverkan på kvinnornas liv. Vi kan därmed inte dra annan slutsats än att pandemin stängde de få dörrarna som fanns i landet för att ta emot kvinnor i behov av stöd och skydd.

Även om vi erkänner att det är bifogat att vidta åtgärder som stoppar eller minskar smittan ska inte dessa åtgärder innebära att kvinnornas rätt till ett fritt liv och deras tillgång till rättsväsendet sätts på undantag. Alla åtgärder mot pandemin eller för den delen mot vilken kris som helst ska tillämpas utifrån ett genusperspektiv som omfattar differentierade sådana som tar hänsyn till offrens specifika behov samt försäkrar deras deltagande. I synnerhet är det nödvändigt att myndigheternas framtida beslut, förutom att förklara åtgärderna mot våldet som grundläggande, upprätthåller och ökar centrarnas resurser samt bevakar tillämpningen av skydds- och förebyggandemekanismerna.

Vi har inga förväntningar på att dörrarna till rättvisan ska slås upp av sig själva. Vi satsar på ett gemensamt arbete mellan regeringen och medborgarna. Vi har ett ganska anspråkslöst mål: Försäkra oss på att Sofia eller vilken annan kvinna som helst blir mottagen när hon söker hjälp. Från landets varje vrå är vi kvinnor beredda att stå emot våldet och att försvara vår rätt till rättvisa.

Bibliografi

EQUIS Justicia para las Mujeres. (2020a). (Des) Protección Judicial En Tiempos de COVID-19. México. https://equis.org.mx/wp-content/uploads/2020/03/DESProteccion_Informe.pdf

EQUIS: Justicia para las Mujeres. (2020b). Violencia En Espera De Atención: Los Centros De Justicia Para Las Mujeres Frente A La Crisis Por COVID-19. México. <https://bit.ly/3wWottD>

EQUIS: Justicia para las Mujeres, Red Nacional de Refugios e

Intersecta. (2020). Las Dos Pandemias. Violencia Contra La Mujeres En México En El Contexto De COVID-19. México. <https://equis.org.mx/wp-content/uploads/2020/08/informe-dospandemiasmexico.pdf>.

Contreras, G. (Coord.). (2021). Nos Cayó el 20. Diagnóstico y recomendaciones del Observatorio de Género y COVID-19 en México. México. https://genero-covid19.gire.org.mx/wp-content/uploads/2021/05/Manual_Violencia-2.pdf

Secretaría de Salud. (31 de marzo de 2020). Acuerdo por el que se establecen acciones extraordinarias para atender la emergencia sanitaria generada por el virus SARS-CoV2. Diario Oficial de la Federación (DOF). <https://cutt.ly/3fHUIGk>

Secretariado Ejecutivo del Sistema Nacional de Seguridad Pública (SESNSP). (2021). Información sobre violencia contra las mujeres (Incidencia delictiva y llamadas de emergencia 9-1-1). México. https://drive.google.com/file/d/1RHUjF-foAgeft_iaAGgXIiPvv-gRfPT9b/view

Utvärdering av den nuvarande situationen i El Salvador, maj 2021

Utvärdering av den nuvarande situationen i El Salvador, maj 2021

Movimiento Salvadoreño de Mujeres- MSM

Jag vill börja med att nämna frågan som berör hela världen, Covid-19. Under årets första månader inleddes en vaccineringsprocess gällande personer på den s.k. frontlinjen: polisen, läkare och lärare. Detta genomfördes med vaccin som USA skänkte. Med vaccin som Kina donerade inleddes den andra fasen i vaccineringen för åldersgruppen äldre än 80 år. Sen blev det grupperna äldre än 70, 60 och aktuella 50:s tur. Till dagens datum har drygt en och en halv miljon människor vaccinerats. Vi anser att smittan minskar nu även om det fortfarande registreras både smitto- och dödsfall. Siffrorna sjunker i överlag.

I februari hade vi val av riksdagsledamöter och i likhet med valet till kommunfullmäktige blev det katastrof. Alla i landet som säger sig vara "demokratiska" tycker att både den centrala och den lokala makten måste tilldelas demokratiskt. Men den politiska valkampanjen kretsade kring presidenten Nayib Bukele, partiet Nya Idéers (NI) grundare, vilket givetvis tippade vägen till hans fördel. Han drog fördel av sin maktposition för att vidta åtgärder som missgynnade de andra partierna.

Den politiska skulden (Omsatt i pengar, övers. anmärkning) partierna som ställde upp i förra valet nämligen ARENA, FMLN, PCN och PDC, skulle ha fått till årets val betalades aldrig ut vilket begränsade deras ekonomiska resurser avsedda till kampanjen.

En till olaglig handling regeringen begick var att inte överlämna årets verksamhetsbudget (FODES) till kommunerna, vilket orsakat missnöje och protester bland befolkningen riktade mot de lokala myndigheterna pga. uteblivna projekterade arbeten, service och betalningar till entreprenörer, personalnedskärningar, etc. FODES lagstiftades år 1996 och härstammar från den Nationella budgeten.

Med en sådan situation som bakgrund, bristen på politiska visioner hos motståndarna och den strategiska alliansen med partiet GANA, gjorde att regeringens parti Nya Idéer vann med stor röstmarginal. Partiet fick 52 riksledamöter invalda och vann i flera kommunala val. D. v. s. att tillsammans med GANA har de kvalificerat majoritet vid omröstningar.

P. g. a. dessa resultat hävdar regeringen att nu har de fått fullmakt för att ta beslut som tidigare inte fått igenom då ett parlament med flerpartisammansättning hindrade det.

Första Maj tillträder de nya kommunfullmäktige under en ny flagga och med nya allianser. Även i maj månad annonserar Finansministern att snart kommer FODES pengarna att betalas ut men det är ovisst om det blir några retroaktiva sådana. Samma första maj på natten ägde rum det nya Parlamentets första sammanträde, där det vinnande partiet är i majoritet och har partiet GANAS stöd. Första brådskande åtgärd de tog tillsammans var att avsätta en råd domare samt Riksåklagaren, vilket för många utgör ett hart slag på demokratin och en sorts statskupp. Många länder världen över har fördömt detta och uppmanar till reflektion och ändring av beslutet eftersom det äventyrar det ömsesidiga beroende mel-

lan de olika statliga organen. Men vi har en auktoritär regering som anser att allt de säger, gör och tänker är laglig och att de har alltid rätt. Dessa attityder och yttrande har väckt olust hos landets främsta affärspartner USA där det dessutom bor 2,5 miljoner salvadoranska medborgare. USA:s regering har precis utnämnt till chargé-d'affaires en f.d. karriärambassadör som har bra kännedom av El Salvadors sociopolitiska situation.

Det civila samhällets Organisationer känner att vi har gått tillbaka i tiden till dåvarande inbördeskrig där vi förföljdes p. g. a. var kritik mot militära regeringars diktatoriska handlingar. Nu, mitt i 2000-talet, fortsätter hoten mot organisationerna som försvarar de mänskliga rättigheterna och i synnerhet mot de av dessa som fått ekonomisk stöd från tidigare regeringar. Vi på MSM känner oss helt lugna. Tack vore internationellt stöd har vi inte behövt regeringens ekonomiska bidrag för att kunna driva vår verksamhet gentemot kvinnor, flickor och ungdomar. Vi kommer att bevaka det sanna syftet med regeringens undersökning av och påpekan- den till organisationerna. Regeringen har redan byt vårt gemensamma namn från ONG (Icke Statliga Organisationer, på svenska, övers. anmärkning) till Civilsamhällets Organisationer. Som feministisk organisation anser vi att om man inte vill ge ekonomiskt stöd till vårt arbete, så viktigt för tusentals människor tillhörande fattiga, utsatta folkgrupper, ska man åtminstone inte sätta käppar i hjulen för oss.

Det extrema våldet mot kvinnor

Data som visar våldet mot kvinnor i El Salvador blir mera och mera alarmerande.

År 2020:s karantäns stränga hemmavid inneslutningen medförde 3 149 anmälan om våld mot kvinnor som ska vidarebehandlas. Genomsnittet gällande anmälan om våld mot kvinnor var 21 fall dagligen, under år 2020:s första sex månaderna. Till det ska läggas kvinnomorden som i septembermånad var 64 anmälda fall varav 46 ägde rum under den stränga karantänens period, enligt Riksåklagarmyndigheten

Utan tvekan gjorde isoleringen och inneslutningen hemma att samvaron med förövaren uttryckte sig inte bara i form av fysiskt våld mot tusentals kvinnor och flickor utan även genom psykiskt och sexuellt sådant. Enligt en artikel publicerad i dagbladet Dagens Tidning från den 17 maj har Hälsoministeriet registrerat under år 2021:s första kvartal 527 fall av graviditet bland flickor mellan 10 och 14 års ålder. Av dessa var det 100 stycken som födde barn på offentliga sjukhus utan prenatal vård. Ett av offren har visuell funktionsnedsättning och den misstänkta förövaren är hennes farbror.

Alla dessa graviditeter är ett resultat av våldtäkter begångna under den obligatoriska karantänen. 1503 av dessa graviditeter var det flickor mellan 10 och 19 år som hade förlossning, enligt statens Hälsoministeriet.

Dessa fakta visade sig vara bara toppen av isberget som vi skulle

ställas inför under år 2021. Under årets första två månader ökade kvinnomord med 40 % jämfört med förra året. Enligt ORMUSA:s Pressobservatorium (Föreningen Salvadoranska Kvinnoorganisation för Freden, övers. anmärkning) handlar det om 28 kvinnomordfall i de 14 länen där undersökningen genomfördes. Mellan mars och april ökade siffran till 48 kvinnomordfall i hela landet. De samlade uppgifterna visar att av flertalet mördade kvinnor var 38 % mellan 20 och 24 års gamla, 13 % mellan 25 och 29 och 19 % mellan 35 och 39. Det hela blir 70 % av de registrerade offren.

Dessa uppgifter blev drastiskt förändrade efter vissa upptäckter gjorda under de första dagarna i maj 2021. Rikspolismyndigheten registrerade mordet på två kvinnor och två män i ett hus i Santa Ana län. För detta har man häktat en PNS (Nationella Civilpolisen, övers. anmärkning) f.d. polis, Hugo Osorio Chávez, 51 år gammal, som fått smeknamnet "Chalchuapas psykopaten". Utredningen drivs vidare av PNC, FGR (Riksåklagarmyndigheten) och regionens rättsmedicinska avdelning. Fram till onsdagen den 17 maj har man hittat 27 kvarlevor i lika många dolda gravar på samma plats. Tidningen Grafisk Press informerade att 90 % av kropparna tillhör kvinnor av alla åldrar. Resterande 10 % är barn och män av olika åldrar.

År 2010 blev den häktade polisen uppsagd från sin tjänst misstänkt för våldtäkt mot barn och kvinnor. Nu är han utpekad som en av de farligaste psykopater och kvinnomördare i landet. Hittills har man hittat 7 olika gravar hemma hos f.d. polisen Osorio. En åklagare har klassat honom som särskild vittne (Person som är anklagad för delaktighet i ett brott men även vittnar i fallet d. v. s. är samarbetsvillig vid utredningen, övers. anmärkning). (Är det ett

skämt eller?) Sen några dagar tillbaka har detta upprörande fall fått lagliga skyddsgarantier (D. v. s. möjligheten att undgå straff, övers. anmärkning) men p. g. a. de feministiska organisationernas protester i social medierna fördes den anklagade till en säkerhetsfängelseanstalt och utredarna får inte uttala sig offentligt.

På så sätt blir förövarnas straffrihet bevisat.

Utbildning

Barn- och ungdomsutbildningen utgör ett orosmoment i. o. m. att skolorna fortsätter att undervisa genom semi-närvaro modaliteten. Eleverna som har tillgång till internet hemma får delta i undervisningen medan de som inte gör det har slutat med skolgången. För någras dagar sen varnad lärarna på privatskolor om elevbortfall till förmån för offentligt drivna sådana p. g. a. barnens otillräckliga ekonomiska resurser.

Arbetslösheten som har uppnått kritiska nivåer och våldet i form av ungdomars påtvingade försvinnanden har utlöst en våg av olaglig och farlig utvandring till USA och andra länder. Det sker även en intern migration från landsbygden till städerna samt länen emellan när folk flyr från beväpnade gruppers våld och hot.

Escazú-avtalet: regional möjlighet att ta hänsyn till kvinnliga försvarare av ur- sprungsbefolkningars röster

Escazú-avtalet: regional möjlighet att ta hänsyn till kvinnliga försvarare av ursprungsbefolkningars röster

*Jackeline Borjas*¹

Våldet går inte ur karantän, utan liksom COVID-19 muterar det och eskalerar till nya varianter som leder till otaliga osynliga mord på människorättsförsvarare. Detta våld har pågått i mer än tre vågor nu och har ökat trots det akuta hälsoproblemet. Av de senaste fyra åren är 2020 således det år med flest mord på människorättsförsvarare (331 fall), där 85 % av förövarna använde skjutvapen i en² pandemisk situation.

Av dessa fall inträffade 77 % (202 fall) i länderna i Amazonasbäcken (Colombia, Brasilien, Peru och Bolivia)³, vilket innebär att i genomsnitt varannan dag dör en försvarare av ursprungsbefolkningen i Amazonas⁴, utan att räkna med de fall som inte registrerats. Trots detta fortsätter vissa av regeringarna i Amazonasbäcken att inte agera, vilket är ett bevis på avsiktlig och upprepad försummelse, liksom en brist på prioritering av förebyggande åtgärder och brådskande uppmärksamhet för att motverka och mildra effekterna av sådant våld.

---

1 Jackeline Borjas är specialist på DAR:s Amazonprogram.

2 Global analys av Front Line Defenders 2020.

3 Idem.

4 Uttalande om en nödsituation när det gäller mänskliga rättigheter för inhemska försvarare i Amazonas. Se: https://coicamazonia.org/declaratoria-de-emergencia-de-derechos-humanos-para-defensores-y-defensores-indigenas-de-la-amazonia/?fbclid=IwAR3bI6MzJ1Y-BU93Qqj00ohFTe6tXAO_W-Ou16w5E2EZLBEujpxgf24cPmFY

Denna våldssituation förvärras när det gäller kvinnliga försvarare från ursprungsbefolkningen, som drabbas av olika konsekvenser som har sin grund i ett historiskt scenario av ojämlikhet. Förutom det våld som de utsätts för måste de också möta begränsningar i sitt deltagande, trots att det är en politisk rättighet som erkänns i internationella instrument, på grund av två specifika hinder: patriarkatet och den strukturella rasismen, dvs. hinder som de drabbas av som ursprungsbefolkning och som kvinnor.⁵

Inhemska kvinnor har därför utvecklat strategier för att få sina rättigheter erkända. I detta dystra scenario är Escazú-avtalet tänkt att vara ett skyddsinstrument som kan utformas som en ny strategi för att garantera alla rättigheter för kvinnor och män som försvarar ursprungsbefolkningens rättigheter inom ramen för genomförandet av avtalsstaternas bestämmelser i avtalet.

Escazú-avtalet som ett verktyg för skydd i regionen

Escazú-avtalet är det första regionala miljöavtalet i Latinamerika och Västindien, och det första i världen, som innehåller bindande bestämmelser om skydd av människorättsförsvarare. Hittills har avtalet ratificerats av 12 personer och undertecknats av 24 personer, och det trädde i kraft den 22 april 2021.

Avtalet garanterar fyra viktiga rättigheter: rätten till tillgång till miljöinformation (artiklarna 5 och 6), rätten att delta i miljöbeslutsprocesser (artikel 7), rätten att få tillgång till rättslig prövning

⁵ ECLAC (2013). Urfolkskvinnor i Latinamerika. Demografisk och social dynamik inom ramen för de mänskliga rättigheterna. P. 111.

(artikel 8) och rätten att försvara mänskliga rättigheter i miljöfrågor (artikel 9).

Denna sista rättighet, den så kallade pelaren för skydd av försvarare, innehåller tre viktiga delar⁶:

Tabell nr 01. Beståndsdelar i artikel 9 i Escazú-avtalet

Escazú-avtalet - skydd av människorättsförsvarare i miljöfrågor	
Element i artikel 9	Innehåll
Strukturellt eller systemiskt element	Staternas skyldighet att säkerställa en säker och gynnsam miljö för försvarare.
Ex ante-element	Lämpliga och effektiva åtgärder för att erkänna, skydda och främja alla försvarares rättigheter, med beaktande av internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
	Lämpliga, effektiva och snabba åtgärder för att förebygga och utreda attacker, hot eller hotelser mot försvarare när de utövar sina rättigheter.
Ex post element	Lämpliga, effektiva och snabba åtgärder för att utreda och bestraffa attacker, hot eller hotelser mot försvarare när de utövar sina rättigheter.

Förberedd av: Jackeline Borjas. Källa: Escazú-avtalet. Anpassad från ECLAC.

Dessa delar har trätt i kraft sedan den 22 april 2021, vilket innebär att konventionsstaterna (de som har ratificerat) måste förbereda deras genomförande. I Amazonasbäckenet är det bara tre av nio länder som har ratificerat: Bolivia, Ecuador och Guyana, vilket innebär att dessa länder redan bör planera sitt interna genomför-

⁶ ECLAC fastställer tre områden för artikel 9: systemisk (säker miljö), ex ante (förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder) och ex post (reaktionsåtgärder).

ande och sin anpassning.

Möjligheter att ta hänsyn till röster från kvinnor och män som försvarar ursprungsbefolkningens rättigheter

Inom denna ram är det möjligt att kanalisera urfolkens krav genom Escazú-avtalet, så att strategier kan utvecklas för ett effektivt politiskt deltagande i utformningen, formuleringen, genomförandet och övervakningen av detta avtal, för att införliva genusperspektivet och visionen hos urfolkens kvinnliga ledare och folk i den offentliga politiken i de stater som är parter i avtalet och i de internationella förhandlingsutrymmena.

Escazú-avtalet är alltså ett tillfälle att på tre sätt ta hänsyn till rösterna från inhemska människorättsförsvarare: (1) införlivandet av ursprungsfolkens vision i genomförandet av detta avtal, (2) införlivandet av ett effektivt deltagande i avtalets genomförandeprocesser på nationell nivå och (3) införlivandet av ett effektivt deltagande av deras organiska representanter i förhandlingsprocesserna vid avtalets första COP.

När det gäller den första vägen är det viktigt att ECLAC, i egenskap av tekniskt sekretariat för Escazú-avtalet, och de berörda regeringarna integrerar ursprungsbefolkningarnas visioner i definitionen av deras åtgärder och i antagandet av de åtgärder som krävs för att genomföra avtalet.

I linje med detta föreslår COICA (Koordinerande Organ för Inhemska Organisationer i Amazonasbäckenet), genom sitt program

för försvar av ursprungsfolksförsvarare (PDDD), sin egen uppfattning om en "säker och gynnsam miljö" för ursprungsfolksförsvarare: samhällena och deras territorier är det enda säkra systemet och utrymmet för ursprungsfolken i Amazonas⁷. Åtgärder för att garantera denna miljö bör därför inriktas på att avgränsa och ge titlar på de territorier som tillhör ursprungsbefolkningarna. Det bör anges att en sådan titulering bör innebära en reglering av ursprungsfolkens territorier med praktisk effektivitet, dvs. att den bör ge ursprungsfolken en verklig möjlighet att försvara sina rättigheter och utöva effektiv kontroll över sitt territorium utan yttre inblandning⁸. Regeringarna måste därför se till att det inte sker någon inblandning genom brådskande åtgärder för att utreda och utrota utomstående personers olagliga verksamhet på ursprungsfolkens territorier. Detta bör alltid ske med samordning och samtycke från de inhemska myndigheterna i de samhällen som berörs.

När det gäller det andra spåret, som hänger samman med det första spåret, måste de regeringar som är parter i Escazú-avtalet garantera att ursprungsbefolkningen deltar i deras interna organ för att fastställa de insatser och åtgärder som är nödvändiga för att genomföra avtalet.

Enligt artikel 7.15 ska konventionsstaterna garantera att deras na-

---

7 Uttalande om en nödsituation när det gäller mänskliga rättigheter för inhemska försvarare i Amazonas. Se: https://coicamazonia.org/declaratoria-de-emergencia-de-derechos-humanos-para-defensoras-y-defensores-indigenas-de-la-amazonia/?fbclid=IwAR3bI6MzJ1YBU93Q-qjooohFTE6tXAO_W-Ou16w5E2EZLBEujpxgxf24cPmFY

8 I/A Court H.R., Fallet Xucuru Indigenous People and its member's mot Brasilien. Fallet Xucuru Indigenous People and its members mot Brasilien. Preliminära invändningar, sakfrågor, skadestånd och kostnader. Dom, den 5 februari 2018. Serie C nr 346.

tionella lagstiftning och deras internationella förpliktelser avseende ursprungsbefolkningars rättigheter respekteras vid genomförandet av avtalet. Av de tre länder som har ratificerat Escazú-avtalet har två av dem ratificerat ILO-konvention 169: Ecuador och Bolivia. I denna mening måste dessa stater garantera rätten till effektivt deltagande i enlighet med artikel 7 i konvention 169, dvs. i alla stadier av genomförandet: utformning av åtgärder och insatser, tillämpning och utvärdering av dessa åtgärder och insatser.

När det gäller det tredje spåret, som är kopplat till det första och andra spåret, måste ECLAC och de regeringar som är parter i Escazú-avtalet garantera att ursprungsbefolkningarna verkligen deltar i förhandlingsprocessen för deras första COP, genom deras representativa institutioner (styrnings- och organisationsstruktur) på både nationell och regional nivå. Detta är i enlighet med artikel 7.15 i Escazú-avtalet och artikel 7 i konvention 169.

För närvarande är utrymmet för det civila samhället inom ramen för befintliga fördrag begränsat för ursprungsbefolkningar, så COP 1 i Escazú utgör ett tillfälle att kollektivt utforma ett jämlikt deltagande i det högsta beslutande organet och att införliva de nödvändiga instanserna för deras effektiva deltagande genom en ny metod för meningsfullt offentligt deltagande, i kommittén för stöd till genomförande och efterlevnad, eller genom ett nytt underorgan som är nödvändigt för genomförandet av avtalet. Här bör man ta hänsyn till erfarenheterna från tidigare COP:er om klimat eller biologisk mångfald.

Dessutom har Ekonomiska kommissionen för Latinamerika och Västindien (ECLAC), i egenskap av tekniskt sekretariat för avtalet,

genomfört en process för deltagande i avtalets förhandlings- och förhandlingsstadier, vilket var innovativt på grund av det direkta offentliga deltagandet genom den regionala offentliga mekanismen. Ett liknande scenario med deltagande förutses för den första COP.

Denna COP 1 är av yttersta vikt eftersom följande frågor ska behandlas enligt avtalet:

Tabell 02: Frågor som ska diskuteras och överenskommas vid COP 1 i Escazú-avtalet.

N°	Frågor som ska tas upp vid COP 1 i Escazú-avtalet	Bestämmelser
1	Arbetsordning, inklusive villkor för ett meningsfullt deltagande av allmänheten.	Artikel 15
2	Bestämmelser om sammansättning och funktion av stödkommittén för genomförande och efterlevnad.	Artikel 18
3	Underorgan som är nödvändiga för genomförandet av avtalet.	Artikel 15
4	Finansiella arrangemang som är nödvändiga för att avtalet ska fungera och genomföras.	Artikel 15

Förberedd av: Jackeline Borjas. Källa: Escazú-avtalet.

Slutsatser och rekommendationer

I detta våldsscenario, som förvärras av COVI-19-pandemin, är det viktigt att inkludera företrädare för ursprungsbefolkningen, baserat på deras styrnings- och organisationsstruktur, i COP 1-förhandlingarna om Escazú och dess genomförandeprocesser i de berörda länderna. Genom att ursprungsfolkens företrädare deltar i beslutsprocesserna säkerställs att processen är inkluderande och

legitim så att ursprungsfolkens krav och behov kan kanaliseras på ett effektivt sätt. På samma sätt måste omfattningen av detta deltagande i dess tre spår ta hänsyn till ett differentierat tillvägagångssätt, dvs. tillämpa ett interkulturellt perspektiv på vad som uppfattas som en säker miljö och utvecklingen av innehållet i Escazú-avtalet, och även ett genusperspektiv för att säkerställa ett effektivt deltagande av kvinnliga ledare från ursprungsbefolkningarna, eftersom det finns differentierade konsekvenser för kvinnor.

**Att övervinna
motgångarna:
Kvinnor i fängelset,
pandemin och rätten
till en utbildning**

Att övervinna motgångarna: Kvinnor i fängelset, pandemin och rätten till en utbildning.

Camila Pérez¹, Luciana Morini² och Mónica Olguín³

Inledning

Den Preventiva och Obligatoriska Isoleringen (ASPO på spanska, övers. anmärkning) som landets president dekreterade den 20 mars 2020 p. g. a. Covid-19:s pandemi, drabbade alla argentinska utbildningsinstitutioner under läsåret 2020 och det som gått av 2021. Detta inklusive utbildningen som bedrivs inom fängelsean-

---

1 Camila Pérez är postdoktor stipendiat på San Martins Nationella Universitetet (UNSAM på spanska, övers. anmärkning)/Tvärvetenskaplig Skola för Högre Studier (IDAES på spanska, övers anmärkning)/Nationella Rådet för Vetenskaplig och Teknisk Forskning (CONICET på spanska, övers. anmärkning). Ingår i Gruppen för Studier om Utbildning på Fängelseanstalter (GESEC på spanska, övers. anmärkning). camilaperez8@yahoo.com.ar

2 Luciana Morini är litteraturprofessor på La Plata Nationella Universitetet (UNLP på spanska, övers. anmärkning), Doktorand stipendiat i Nationella Rådet för Vetenskaplig och Teknisk Forskning (CONICET), Lärare på Kandidatkursen i Läs- och Skrivutbildningen för Grundskolan på Nationella Pedagogiska Universitetet (UNPE på spanska, övers. anmärkning). Ingår i Gruppen för Studier om Utbildning på Fängelseanstalter (GESEC). lucyanamorini@gmail.com

3 Mónica Olguín är grundskolelärare med specialisering i den urbana marginaliseringens sammanhang samt läs- och skrivlärare på Kriminalvårdsenheter i Buenos Aires län, Argentina; Kandidat i Utbildningsvetenskap på La Platas Katolska Universitetet (UCALP på spanska, övers. anmärkning); förbereder sin magisterexamen i Kommunikation och Kriminologin i Media och i Utbildning. Ingår i Gruppen för Studier om Utbildning på Fängelseanstalter (GESEC).

stalter (Pérez, 2020a).

Det här arbetet har som mål att resonera kring utbildningssituationen kvinnorna som sitter i fängelseanstalter som drivs av Kriminalvården i Buenos Aires befinner sig under pandemitiden.

Utifrån ett tvärgående perspektiv som vill analysera de olika förtryckssystem och de olika ojämlikhetsformer som råder och sammanflätas in i institutionerna som håller kvinnorna inspärrade (Colanzi, 2017); Viveros Vigoya, 2016) kommer vi att särskilt uppmärksamma ett speciellt exempel på en Kriminalvårdsenhet i staden La Plata, Buenos Aires län.

Utbildningen i ett fängelsestraff sammanhang i Argentina

Utbildningen i ett straffsammanhang är i vårt land en rättighet med stöd i lagen.

Det är Lagen Nr. 26 206 om Nationell Utbildning från år 2006 som införlivade denna specifika utbildningsform. I sitt XII Kapitel, Artikel 55 förordnar lagen att:

Det är utbildningssystemets del som garanterar alla personer som tjänar ett fängelsestraff sin rätt till utbildning i syfte att uppnå en mångsidig sådan och en full utveckling.

Rättens utövande tolererar inga som helst begränsningar eller diskrimineringar motiverade av inneslutningssituationen och alla nyintagna ska informeras vid registreringen på

anstalten.

Å andra sidan har Lagen Nr. 26 695 modifierat år 2011 Kapitel VIII, som behandlar utbildningen i Lagen Nr. 24 660/96 om Verkställighet av Fängelsestraffet och reglerar fängeslivets alla aspekter (García Yomha och Caamaño Iglesias Paiz, 2010, s. 13). Reformen är känd som studiestimulansen, eftersom förordnar att utbildningen i ett fängelsestraff sammanhang är en rättighet och fastställer följande straffreduceringstabell:

”Artikel 140: Studiestimulans. Fängelsestraffs tid ska reduceras enligt denna artikels modell, gällande intagna som fullföljer och klarar helt eller delvis sina studier på grundskole- gymnasie- yrkes- universitets- och doktorandnivå eller likvärdiga sådana, enligt Lag Nr. 26 206, Kapitel XII:

- a) En (1) månad per läsår
- b) Två (2) månader per kurs inom en årlig yrkesutbildning eller likvärdigt
- c) Två (2) månader för grundskoleutbildning
- d) Tre (3) månader för gymnasieutbildning
- e) Tre (3) månader för yrkesutbildning
- f) fyra (4) månader för universitetsstudier
- g) Två (2) månader för doktorand utbildningskurser

Straffreduceringen är kumulativ till ett maximum av tjugo

(20) månader” (Lag Nr. 26 565/11).

Orsaken till lagreformen väckte ett antal debatter och dess ikraftträdande ännu större meningsskiljaktigheter p. g. a. att både domarna och anstaltspersonalen gjorde diverse tolkningar vid försök på tillämpning (Perez, 2019). Trots diskussionerna mellan de som försvarar lagen (Monclús Masó, 2013) och de som är kritiska mot den (Gutiérrez, 2012; Pérez, 2019 och 2020b) är lagen 26 695/11 född på Devotos Studiecenter (CUD, på spanska, övers. anmärkning) med sitt säte på ett federalt fängelse, ny i regionen och möjliggör att sluta referera till utbildningen som en stöttepelare gällande den intagnes återgång till samhället utanför.

Men trots att utbildningen i ett straffsammanhang är en rättighet i Argentina är långtifrån alla intagna som kan åtnjuta den. Situationen blir sämre i Buenos Aires län⁴ i och med att länet koncentrerar 45 % av landets intagna. Livet inom murarna fortgår i ett scenario av överbefolkning och trångboddhet, vilket genererar situationer där extremt våld och kränkning av de mänskliga rättigheterna förekommer (Kommitté för bevarandet av Minnet (CPM på spanska, övers. anmärkning) 2021; 2018 och tidigare år).

Inför denna situation kan man hoppas på att dessa utbildningsutrymmen möjliggör öppenhet och erbjuder annorlunda relationer än resterande fängelseutrymmen (Frejtman och Herrera, 2010; Manchado, 2012; Scarfó, 2006). Det är på sin plats att förklara att om än är det så att vi i denna artikel tar som referens erfarenheterna hämtade från olika anstalter i Buenos Aires län, där Lagen om Verkställighet av Fängelsestraffet i Buenos Aires råder (12,256/99), har vi i detta stycke relaterar till riks lagarna som ut-

gör en minimal ram av rättigheter till vilken länens lagar måste anpassa sig. Denna effekt återfinns förstärkt på Universitetslevers Studiecentra på några av länets och landets anstalter. Dessa centra fungerar som demokratiserings- och organiserings utrymmen mot Straffsystemets våld (Lafferriere, 2008; Lombraña, Strauss och Tejerina, 2007; Nieto och Zapata, 2012; Parchuc, 2015; Rodriguez, 2012). Förmodligen var det av den anledningen som fängelsepersonal satte i brand och förstörde två studentcentra på anstalter i länet, nämligen CUSAM (San Martín Universitetscenter) med säte i Fängelseenhet 48 (Cabral, 2020-11-03) och Juan Miguel Scatolini Universitetscenter med säte i Fängelseenhet 31 (CPM, 2021, s. 206).

Frihetsberövade kvinnor

Enligt Nationella Myndigheten för Kriminalpolitik's uppgifter har landets kvinnliga fängelsebefolkning ökat med 50 % de femton sista åren (Kriminalvårdsmyndigheten, 2019, s. 335). Majoriteten av de frihetsberövade kvinnorna har dömts för icke våldsamma brott, främst för knarklangning eller smuggling. Den exponentiella ökningen i fängslande graden gällande kvinnor har att göra med den ihärdiga jakten på knarkrelaterade brott upptagna i Lagen om Narkotika (23 737). I stället för att främja en förebyggande politik, det som formuleras som "en påstådd politik mot drogerna" tenderar att gynna fängslandet varje gång man kriminaliserar existensminimum ekonomierna som överlever genom att sälja narkotika lokalt (Pérez och Scarfó, 2020, s. 7).

Knarkligorna väljer ofta sina kurirer och langare bland kvinnor

som är socioekonomiskt utsatta och är beredda att göra vad som helst för att garantera sin familjs försörjning. Olika studier visar att 80 % av de kvinnliga intagna är förstagångare när det gäller fängelsestraff, samtidigt som de huvudsakligen har försörjningsrollen i familjen med ansvar för två eller tre barn (CELS, 2011, s. 151-191; PPN, 2019, s. 339-342).

Rätten till utbildning för kvinnor i ett fängelsestraff sammanhang

I samklang med andra studier om rätten till utbildning på fängelseanstalter i Argentina (Scarfó, 2011, s. 120; PPN, 2019, s. 280) vill vi påpeka att det är fängelseledningen som administrerar de intagnas tillgång till studier (Pérez, 2020b). Bland andra mindre subtila mekanismer orsakar de tidsöverlappningar som tvingar de intagna att välja mellan arbete och studier. Som en konsekvens av att det brukar vara kvinnorna som är familjens enda ekonomiska stödet gör den ovan beskrivna situationen att många av dem väljer att prioritera att skicka pengar till dem (CELS, 2011, s. 194) medan dilemmat inte uppstår lika intensivt bland intagna män. Ovannämnda studier visar att utbildningsutrymmen inne i fängelseanstalter är viktiga för de frihetsberövade och att de rådande genus ojämlikheterna vid tillgång till utbildning utvidgar de redan existerande sådana. De positiva effekterna av tillgång till studier i fängelseanstalter så som möjligheten att kunna uttrycka sig och reflektera, erkännande från lärare och kurskamrater och bearbetandet av sin egen subjektivitet har rikligt dokumenteras och i synnerhet när det handlar om kvinnor (Bustelo, 2016; Colanzo, 2017; Gutierrez-Gallardo, 2020; Vernier, 2019).

Bevara de pedagogiska banden trots isoleringen

Pandemin har agerat som någon sorts prisma som fått oss att se de flertaliga ojämlikheter som funnits länge i vårt samhälle med större noggrannhet. Både de som har att göra med strukturella basfrågor och de som har att göra med de knappa virtuella stödresurserna för de som inte får tillgodoräkna sig vissa rättigheter. Som Meirieu (2020) påpekar:

Pandemin gjorde påtagliga de enorma ojämlikheterna bland eleverna gällande tillgången till utbildning och bland lärarna angående tillgång till de nödvändiga resurserna.

Ännu viktigare, den visade att banden mellan eleverna sinsemellan och med läraren samt dennes tillgänglighet och uppföljning utgör en central, oersättlig hörnsten i inlärningsprocessen.

För oss som sen många år tillbaka arbetar med att försvara och utöva rätten till utbildning på de argentinska fängelseanstalter blev så att avbrottet av vår dagliga närvaro och tanken om hur våra studenter skulle uppleva situationen inte bara ändrade våra vardagliga känslor utan ställde oss även inför nya, professionella utmaningar. Kommunikationens plötsliga avbrott och omöjligheten att uppleva gemenskapen ställde oss inför en situation utan like.

Sen många år tillbaka insisterar vi i det viktiga i att ha tillgång till undervisningsmaterial och teknologiska medel samt i att det skapas för inlärnings gynnsamma omständigheter (Scarfó och Zapata, 2013).

Även om det sant att det är Staten som ska garantera dessa resurser är det lärarna som outtröttligt jagar strategier för att få in datorer, projektorer och externa datalagringsenheter på anstalterna och antingen har fått dessa via donationer eller köpt dem själva ur egen ficka. Vi vet att på anstalterna är det ovanligt med utbildningslokaler med datorer, fri internetuppkoppling eller andra tekniska resurser som är väsentliga för att kunna garantera en inkluderande undervisning som minskar den teknologiska klyftan.

På Vuxenskolan för Grundutbildning Nr. 702 som fungerar på kvinnoanstalten Nr. 8 i Los Hornos, i La Plata stad, där uppkopplingsmöjligheter för att kommunicera med eleverna är obefintliga bestämde lärarna, efter överenskommelse med fängelseledningen, att via mindre övningshäften förse de intagna med utbildningsaktiviteter som de skulle arbeta med gruppvis. Varje lärare förberedde, tryckte och skickade häften till eleverna. För läs- och skrivkursen samlade man 14 elever, som kom från olika områden inom Stor Buenos Aires, befann sig på olika kunskapsnivåer och var mellan 20 och 70 års gamla. Denna kreativa strategi och till den rådande situationens anpassade innehåll till trots blev processen väldigt svårt i o m eleverna inte skickade tillbaka häften med övningarna. Hopp- och maktlösheten rädde på bägge sidorna gallren.

När mobiltelefoner blev tillåtna inom anstalten (Pérez, 2020a) försökte många lärare återställa de pedagogiska banden genom att ringa till några av eleverna. Men när de intagna fick uppleva dödsfall både inom familjen utanför och bland fängelsekompisarna och försämring av hälsan i brist på vård (CPM, 2021) var förstäligt att orkade egna sig år solaktiviteter. Lärarna förstod läget och började skicka in garn, varma kläder, färgmaterial, brev och böcker som

ett sätt att hålla dem sällskap trots den sociala isoleringen.

Sammanfattningsvis kan man säga att inför ett patriarkaliskt straffsystem och ett väldigt bräckligt socialt sammanhang, så som pandemin är, de enda utbildningsutrymmen inom fängelsesammanhang som överlever är de där det råder det personliga engagemanget, tillgivenheten och grupparbetet. Det är det som gör att man kan övervinna motgångarna på ett kreativt sätt och hitta vägarna till en gemensam närvaro, även när allt runt omkring skriker att det är omöjligt.

Bibliografi

Cabral, J. (03/11/2020) Denuncian la destrucción del espacio Cusam en el penal 48 de José León Suárez. Tiempo Argentino. URL: <https://bit.ly/3iXOune>

CELS (2011). (Comp). Mujeres en prisión. Los alcances del castigo. Ministerio Público de la Defensa de la Nación, Procuración Penitenciaria de la Nación. Buenos Aires: Siglo XXI. URL: <https://bit.ly/3xbsCdf>

Colanzi, I. (2017). Mujeres, delito y cárcel. En. Colanzi, I. C. y Del Manzo, M.B. (Comp.) El sol detrás de esta oscuridad: Voces, palabras y cuerpos: narrativas de mujeres privadas de su libertad: desafíos y experiencias en extensión universitaria (pp. 221-237). La Plata: Malisia.

Colanzi, I. (2018). Hacedoras de memorias: Testimonios de mujeres privadas de libertad en las tramas del poder punitivo (2012

- 2016) (Tesis doctoral). Universidad Nacional de La Plata.

Comisión Provincial por la Memoria (2018). Informe Anual del Comité contra la Tortura: El sistema de la Crueldad XII. La Plata. <https://bit.ly/37jhQr3>

Comisión Provincial por la Memoria (2021). Informe Anual del Comité contra la Tortura: El sistema de la Crueldad XV. La Plata URL: <https://bit.ly/3zG10kz>

Bustelo, C. (2016). Experiencias de formación en contextos de encierro: Un abordaje pedagógico desde la perspectiva narrativa y autobiográfica (Tesis de Doctorado). Universidad de Buenos Aires.

Frejtman, V. Y Herrera, P. (2010). Pensar la educación en contextos de encierro. Aproximaciones a un campo de tensión. Módulo 1. Buenos Aires, Argentina: Ministerio de Educación de la Nación.

García Yomha, D. y Caamaño Iglesias Paiz, C. (2010). Manual práctico para defenderse de la cárcel. Buenos Aires, Argentina: Instituto de Estudios Comparados en Ciencias Penales y Sociales.

Gutiérrez, M. (2012). Leyes: lo que dicen y lo que traen sin decir. En Gutiérrez M. (Comp.) Lápices o rejas. Pensar la actualidad del derecho a la educación en contextos de encierro (pp. 231-258). Buenos Aires, Argentina: Editores del Puerto.

Gutiérrez-Gallardo, N. (2020). "Hacer sitio": Entre el estar siendo presa y el estar siendo estudiante. Un estudio sobre los anclajes de la identidad universitaria en reclusión. (Tesis de Maestría).

Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales (FLACSO).

Laferriere, M. (2008). UBA XXII, Programa de Estudios de la UBA en el Servicio Penitenciario Federal: un desafío con más de 20 años de historia. Revista Encrucijadas UBA (43).

Lombraña, A., Strauss, L. y Tejerina, D. (2017) Hacia la construcción de un proyecto pedagógico del Centro Universitario de San Martín (CUSAM). En X Seminario Internacional de Políticas de la Memoria. Centro Cultural de la Memoria Haroldo Conti, Buenos Aires, Argentina.

Manchado, M. (2012). Educación en contextos de encierro: Problemáticas, miradas e interrogantes en torno al sujeto del aprendizaje y el proceso educativo en las prisiones santafesinas. Revista Latinoamericana de Educación Inclusiva. Vol. 6. (1), 125-142.

Meirieu, P. (18/04/2020) “La escuela después... ¿Con la pedagogía de antes?”, URL: <https://bit.ly/3iWjB2I>

Monclús Masó M. (2013). “La aplicación jurisprudencial de la nueva ley de estímulo educativo”. La educación en las cárceles bajo la lupa. UNICEN, 10 de julio de 2013. <https://bit.ly/3iWfDqQ>

Parchuc, J. P. (2015). La Universidad en la cárcel: teorías, debates, acciones. Redes de extensión, (1), 18-36

Pérez, C. (2019). La Ley Argentina de Estímulo Educativo (26.565/11) y la educación en contextos de encierro. Un análisis desde la perspectiva de la planificación educativa. Espacios en blanco. Revista De Educación, V.1(30), 147-158. <https://doi.org/>

<https://doi.org/10.37177/UNICEN/EB30-269>

Pérez, C. (2020a). ¿Por qué pensar en la educación en cárceles en contexto de pandemia? En: *Pandemia y Justicia Penal. Apuntes actuales para discusiones emergentes*. Revista Pensamiento Penal. Asociación Civil Pensamiento Penal, Buenos Aires. URL: <https://bit.ly/3rBvcYX>

Pérez, C. (2020b). ¿Qué se aprende en el taller de alfabetización? Experiencias formativas y aprendizajes situados en un espacio educativo intramuros. (Tesis de Doctorado). Universidad Nacional de Tres de Febrero, Universidad Nacional de San Martín y Universidad Nacional de Lanús.

Pérez C. y Scarfó, F. (2020). Reflexiones respecto al derecho a la educación en cárceles de mujeres de Argentina. En *Mujeres privadas de libertad*. Latice, 6-13. URL: <https://bit.ly/3i9hmd4>

Procuración Penitenciaria de la Nación. Informe Anual 2018 (2019). La situación de los derechos humanos en las cárceles federales de la Argentina. Ciudad Autónoma de Buenos Aires. URL: <https://bit.ly/3BXTHV0>

Scarfó, F. (2006). Los fines de la educación básica en las cárceles en la provincia de Buenos Aires. (Tesis de Licenciatura). Universidad Nacional de La Plata.

Scarfó, F. y Zapata, N. (2013). Obstáculos en la realización del derecho a la educación en cárceles. Una aproximación sobre la realidad argentina. Cátedra UNESCO de Investigación aplicada para la educación en cárceles. URL: <https://bit.ly/3rFOLB5>

Thisted, S. (2013). El derecho a la educación en contextos de encierro: redefiniciones en la Ley de Ejecución Penal de la Pena Privativa de la Libertad. La educación en las cárceles bajo la lupa. UNICEN Divulga. URL: <https://bit.ly/3rBXOBf>

Vernier, Y. (2019). “Faltan las presas”: Reflexiones sobre las opresiones a mujeres y disidencias presas contadas en primera persona. Revista Alquimia Educativa, 1 (6), 125-147.

Viveros Vigoya, M. (2016) La interseccionalidad: una aproximación situada a la dominación, en Debate feminista (52) 1-17

Guatemala: Den förlorade barndomen

Guatemala: Den förlorade barndomen

Carolina Vasquez Araya¹

I länder som utarmas av korruption och försummelse är barn de första av offren.

En intressant övning för att ta reda på vad barndomsvisionen är i ett land som Guatemala, vars socioekonomiska utvecklingsindikatorer är bland de lägsta, inte bara på hela kontinenten utan i resten av världen, är att gå in på Googles sökmotor och skriv "Guatemalan children", ja, på engelska. Det dyker upp 11 miljoner svar. Om vi besvarar att söka sida för sida, av de första 100, hänvisar cirka 90 procent till kronisk undernäring, tvångsutvandring, data om våld och övergrepp mot denna sektor av befolkningen och extrem fattigdom som drabbar dem. Ingen nämner prestationer inom utbildning, sport, konst eller kultur.

Det är det verkliga panorama och bilden av Guatemala mot världen, trots beklagan och även bild strategier för att bättra landets image från ineffektiva, korrupta regeringar som ägnar sig åt att omvandla statliga institutioner till bastioner för olaglig rikedom och missbruk av inflytande. Den blomstrande verksamheten med människohandel vars offer är överväldigande pojkar, flickor, ungdomar och kvinnor, avslöjar en allvarlig uppdelning av den sociala strukturen och en total oförmåga för staten att bekämpa ondskan. Guatemala är, för kriminella organisationer som ägnar sig åt den brottsliga verksamhet, ett sant paradiset.

1 Carolina Vásquez Araya, chilensk journalist baserad i Ecuador vars arbete fokuserar på mänskliga rättigheter, rättvisa, demokrati, jämställdhet och barns rättigheter. elquintopatio@gmail.com @carvasar

Senare ändras också referenserna och det finns den sorgliga bilden av ett eländigt Guatemala där de måste ta till utländska medborgares allmosor för att hjälpa en barndom övergiven till dess öde, hungrig och utsatt för alla slags risker i en miljö som saknar livsmedels säkerhet, utbildningsmöjligheter, adekvata hälsovårdstjänster och naturligtvis en familjemiljö som kan skydda den. Detta, i ett av de rikaste centralamerikanska länderna i resurser och mer ojämnt i fördelningen av den enorma rikedom.

Att vara ett fattigt barn i ett rikt land

Guatemala har en av de högsta andelen (49 procent) av kronisk undernäring i världen. Denna indikator, som har förblivit mer eller mindre oförändrad i årtionden och som under pandemin sannolikt har ökat pga. svårigheter som skapas av nödsituationer när det gäller tillgång till arbete och osäkra hälsovårdstjänster, kan övervinna den otillåtna gränsen där präglas statens totala övergivande av respekt för rätten till liv för det största segmentet av befolkningen.

Men vad är anledningen till så mycket övergivande? Varför är Guatemala redan bland de nationer som har fallit för att dela med Honduras, Haiti och några av de afrikanska nationerna den mest extrema statistiken i alla sina aspekter? Om man fördjupar sig i det förflutna kan flera och olika svar hittas i en historia som plågas av död och våld. Nu utgör emellertid också ett oöverstigligt hinder för de miljontals människor under arton år, vars säkerhet av alla slag: mat, boende, hälsa, utbildning, värna deras fysiska integritet, aldrig har varit en prioritet för företrädarna för människor,

samma som svor inför flaggan att respektera konstitutionen, och som fortsätter att förgäves lova att ändra saker.

Barnmisshandel har varit en vansinnig vana i generationer. Något så djupt rotat att det kommer att betraktas som en socialt acceptabel praxis, ett oundvikligt öde för dem som fortfarande inte har lagens kraft eller skydd att försvara sina rättigheter. Ännu värre, det finns de som fortfarande motstår att acceptera att dessa rättigheter finns.

Enligt en journalistisk undersökning av Carmen Quintela på Plaza Pública, (2017) ”finns det 260 personer i Guatemala vars förmögenhet är 23 gånger den offentliga investeringen i hälsa, 21 gånger investeringen i utbildning och 56 procent av bruttonational produkten(BNP) i landet. För att tjäna vad var och en av dessa människor tjänar på en månad skulle en låginkomstmedborgare behöva arbeta 387 år. Dessa 260 personer är en del av en procent av befolkningen med en månadsinkomst motsvarande lönerna för de 42 procent med minst resurser. Uppgifterna, ett exempel på den ojämlikhet i vilken landet förblir nedsänkt, presenterades av Oxfam -organisationen, som framhöll Guatemala som en av de plats i Latinamerika med den mest otrygga tillgången till goda levnadsvillkor”.

Flickor-mödrar

En av de mest förödande konsekvenserna av den hjälplöshet där flickor överlever i Guatemala är det svindlande antalet graviditeter och tidiga födselar. Enligt en av institutionerna för att överva-

ka denna fråga - Observatoriet för sexuell och reproduktiv hälsa, OSAR - fanns det 57 tusen femhundra sjuttioåtta graviditeter i flickor och ungdomar mellan 10 och 18 år, under första terminen 2021. Av dessa motsvarar cirka 3 000 flickor mellan 10 och 14 år. Det vill säga en period där en tjej ännu inte har utvecklat sin kropp fullt ut och en graviditet innebär en hög risk för liv.

Förutom våldet som finns i våldtäkt och dess fysiska och psykologiska konsekvenser innebär en graviditet i den tidiga åldern förlust av rättigheter på alla nivåer och underkastelse av en hård, restriktiv livsregim, underkastad myndighet av sina egna vuxna miljö. Till detta läggs det absoluta lagliga abortförbudet, även för en tjej vars kropp inte uppfyller villkoren för att stödja den och bära den ut. Med andra ord i Guatemala fördömts offret baserat på en syn på lagen påverkad av religiösa läror och ett fast etablerat patriarkalt system.

Sett som en normal del av livet - särskilt på landsbygden - är tonårsgraviditet en av de allvarligaste konsekvenserna av fattigdom och marginalisering där en stor del av den kvinnliga befolkningen lever och utvecklas. Omringad av ett patriarkalt begrepp om liv och plikt hamnar tusentals flickor som offer för sexuella övergrepp innan de når puberteten och blir mammor så tidigt i sin utveckling att de till och med förlorar sina liv i processen. Försvarslösa mot trycket som utövas av fäder, bröder och andra män i deras miljö, som tilläggs bristen på skydd från resten av samhället, slutar flickmamman barndomsstadiet utan att ha levt det, för att möta hård verklighet om en existens av elände.

Inför denna situation, som härrör från helt bristfälliga kulturella

mönster, tvingas tjejer att dra förnedring av en oönskad sexualitet med allvarliga konsekvenser för deras fysiska och psykiska hälsa, i en miljö av respektlöshet för sina mänskliga rättigheter. Flickor har inte rätten att uppleva de utvecklings normala stadier.

De välfärdsprogram som regeringarna föreslår för att bekämpa hunger och fattigdom kommer inte ens ytan på detta samhälles sanna ondska. Strategierna har generellt sett syftat till att minska statistiken för att förbättra landets ställning i internationella utvecklingsindikatorer och därmed visa ett bättre ansikte för världens finansiella organisationer. Den specifika situationen för de grupper som drabbats av fattigdom suddas dock ut så att de försvinner från fokus för officiella initiativen.

I dessa miljöer har flickmammor inte blivit en del av myndigheternas vårdprioriteringar. De ser fallet med graviditet hos flickor och ungdomar som ett annat uttryck för underutveckling och inte som de kriminella handlingar av sexuella övergrepp som de verkligen är. Budskapet som denna typ av tillvägagångssätt för problemet sänder är av acceptans av underkastelse av en av de mest utsatta samhällsgrupperna och minst beaktat i dagens offentliga politik för regeringarna.

Avsaknaden av effektiva skyddsåtgärder för guatemalanska barn utgör en av de faktorer som har möjliggjort straffrihet i fall av sexuella övergrepp, könsvåld och andra brott mot mänskligheten, såsom människohandel, vilket påverkar särskilt engagemang för detta befolkningssegment. Guatemalas barn och ungdomar utgör nästan hälften av befolkningen, men de har mindre inflytande på statliga beslut än någon annan sektor. De är osynliga inför mak-

ten de är maktlösa inför rättvisan och deras förhoppningar krossas ständigt av likgiltigheten hos en apatisk omvärld. Tjejmödrarna, mitt i denna traditioner och seder, representerar symbolen för marginalisering och glömska.

De tusentals flickor och ungdomar vars dåligt närande och svaga kroppar knappt kan bära tyngden av sin egen existens, föder under eländiga förhållanden, bland likgiltighet hos myndigheterna och utstå avvisningen av sin egen familj. Detta är deras liv, detta är den sociala miljön och det är resultatet av en kultur som fördömer dem till evig underutveckling. Därför resulterar dessa tidiga graviditeter i ett barn med låg vikt och ett blödande moderbarn.

Studier som utförts av FN: s system och andra institutioner har visat ständigt att en utbildad tjej blir starkare och leder till en ansvarsfull och samvetsgrann vuxen kvinna. Guatemala är, vid denna tid i historien, ett exempel på vad det inte borde vara. Staten har skyldigheten att skydda barn och gör det inte av skäl som alla känner till: vårdslöshet, oförmåga och korruption. Vi vill inte tro att döma unga flickor till ett liv i misär och övergivenhet är kvinnofientlig pervers politik för kontroll social.

Inkludering av personer med funktionsnedsättning i arbetslivet. Den goda cirkeln

Inkludering av personer med funktionsnedsättning i arbetslivet.

Den goda cirkeln

*Celeste Dimeglio*¹

Människor med funktionsnedsättning utgör en av samhällsgrupperna vars utsatthet har gjort att de blivit segregerade och diskriminerade samt blivit ett hinder för att njuta av sina basrättigheter i jämställdhet med övriga samhällsmedlemmar. De utgör en av grupperna som vi kallar utsatta grupper (grupos en situación de vulnerabilidad, GVS på spanska, övers. anmärkning). Dessa grupper har historiskt sätt hamnat i återkommande, grova ojämställdhetssituationer och pga. detta har sina civila, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella mänskliga rättigheter blivit kränkta.

Covid 19-pandemin har lett till en ekonomisk och social världskris utan like. Text har den digitala ekonomin tagit fart men det är framför allt den sanitära krisen som är dess konsekvens och enligt statistiska data publicerat i "Hur Covid 19 förändrar världen: ett statistiskt perspektiv" (Samordningskommitté för Statistiska Aktiviteter, 2020), "är den värsta, globala krisen sen Andra Världskriget".

Som det framkom på utbildningen Digital Diplomerings i Social Inkludering och Tillgång till Rättigheter hos Regeringsskolan och OEA:s (Organisationen av Amerikanska Stater på spanska, övers. anmärkning) Avdelning för Social Inkludering, är den so-

¹ Celeste Dimeglio är ordförande i den Civila Föreningen för Fullständig Inkludering och Jämställdhet

ciala ojämlikheten en socioekonomisk situation som uppstår när ett samhälle, en socialgrupp eller ett kollektiv är föremål för en ogynnsam behandling i förhållande till resten av medlemmarna inom dessa sociala strukturer. När vi pratar jämställdhet syftar vi inte bara på den ojämna inkomst- eller egendomsfördelningen utan även på klyftorna gällande tillgångsmöjligheter till och kvaliteten på varor och tjänster.

Jämsides med de stora, pga. extrem fattigdom utsatta samhällsgrupperna, finner man grupperna som drabbas av diskriminering och social utstötning, vilket hindrar, minskar och upphäver det fullständiga utövandet av människans mänskliga rättigheter. Detta kommer tydligt fram när det gäller inkluderingsmöjligheter i arbetslivet för personer med funktionsnedsättning.

OEA:s grundtanke om social inkludering refererar till ett händelseförlopp som leder till jämställdhet. Befintliga klyftor gällande produktivitet, tillgång till studier, anställning samt arbetslivets segmentering, som leder till osäkra sysselsättningar, överbryggas. Men den refererar likväl till ett händelseförlopp som förbättrar termerna individen eller gruppen deltar i samhället på, samtidigt som möjligheterna, chanserna och värdigheten ökar.

I Latinamerika utgör personer med funktionsnedsättning 13 % av befolkningen. De blir föremål för diskriminering när det gäller deras rätt till utbildning. Bland ungdomar som är 24 – 35 år gamla är graden a segregation hög på Specialskolorna i Latinamerika och Karibien. Andelen anställningar bland män med funktionsnedsättning är 24 % lägre än för män utan den, medan för kvinnor är 12 % lägre än för kvinnor utan funktionsnedsättning. Knappt

hälften av alla nationella statistikbyråer i regionen undersöker de funktionsnedsattas tillgång till arbetsmarknaden och deras sociala trygghet. Det är ännu allvarligare att endast under 3 % av personer med funktionsnedsättning har tillgång till rehabiliteringsbehandlingar.

Vi anser att arbetet ger värdighet och gör möjligt att bli oberoende, i Konventionen om Rättigheter för Personer med Funktionsnedsättnings mening. Att ha ett arbete genererar en konkret inkluderings möjlighet i samhället och möjliggör tillgång till social trygghet. Men det är också viktigt eftersom det befriar den funktionsnedsatta från att vara beroende av politiska beslut, program och aktiviteter skapade för socialt utsatta personer och historiskt sätt kännetecknas av exkludering. På så sätt minskar den nedlåtande behandlingen, den offentligt-privata välgörenheten och det statliga bidragssystemet. Detta leder till både individens förbättrade situation och att statsbudgeten inte havererar pga. livslånga bidrag och sociala försäkringar som i de flesta fall inte räcker till att täcka en medborgares basbehov.

Dessa bidragsbaserade stödprogram som tillämpas enskilt och är exkluderande, är förekommande i regionens stater. De har en betydande socioekonomisk kostnad som läggs ovanpå det ordinarie utvecklingsbudget.

Likasa pågår en enorm digitalförändring i vara samhälle. En följd är att ekonomin blir mer och mer digital med och som en konsekvens av detta, påverkas även arbetsmarknaden på världsnivå.

Men dessa utmaningar medför möjligheter. Som t ex leva upp till

FN:s Agenda 2030 deklarerat åtagande om att "Inte lämna någon bakom". Samtidigt som världssamhällen digitaliseras måste man se till att inkludera drygt en miljard personer med funktionsnedsättning i världen i denna utveckling.

Digitaliseringen märks tydligast i arbetslivet. I tanke på det blir avgörande att inbegripa denna stora grupp i den processen. Detta nya scenario inom arbetslivet medför nya inkluderingsmöjligheter av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Men det reser likväl åtskilliga digital-tekniska hinder. Initiativen inriktade att inkludera personer med funktionsnedsättning i det digitaliserade arbetslivet måste gå hand i hand med att utveckla nya, anpassade digitala verktyg och plattformar som underlättar ändamålet.

Man måste säkerställa att de digitala möjligheterna motsvarar anständiga jobb. Kortfattat kan man säga att den teknologiska revolutionen förändrar arbetslivet i sina grunder. Det är föga troligt att tendensen backar. Var och en av de teknologiska, drivande aktörerna erbjuder personerna med funktionsnedsättning olika såväl möjligheter som utmaningar.

Den digitala påverkansgraden varierar bland personerna med funktionsnedsättning. Likaså varierar den digitala inkluderingen och det finns ett komplext spektrum av funktionsnedsättningar. Därför ska man närma sig frågan från ett intersektionellt synsätt.

Dessutom måste hänsyn tas till både den betydande digitala klyftan gällande ägandet samt användningen av mobila enheter och tillgången till internetuppkoppling när man jämför de som har en

funktionsnedsättning med resten av befolkningen. Man upptäckte att TIC:s kunskaps och relevansens uppfattning utgör ett digitalt hinder för de funktionsnedsatta.

I vetskap om att Latinamerika och Karibien är den mest ojämlika regionen i världen när det handlar om inkludering och med OEA:s (Organisation av Amerikanska Stater, övers. anmärkning) statistik i åtanke om anställning av personer med funktionsnedsättning, här är mitt förslag:

Första: man måste leva upp till anställning av personer med funktionsnedsättnings lagstadgade kvotering som redan finns i regionens flesta länder. Samtidigt måste man se till att genus jämställdhet beaktas vid kvoteringen eftersom statistiken visar att kvinnorna missgynnas. Vid en inkluderande anställning ska man anpassa arbetsplatsen efter personer med funktionsnedsättnings behov, förutom alla specifika åtgärder som förstärker dennes förhållanden.

Andra: Regionens stater bör uppmuntra startandet av mikroföretag i syfte att personer med funktionsnedsättning har tillgång till lån eller bidrag och därmed får driva små, enskilda firmor och på så sätt stärka deras autonomi varje gång dessa ska anpassas till deras kunskaper, färdigheter, möjligheter och framför allt till deras önskemål.

Tredje: Få den privata sektorn med i den riktningen, genom att lyfta argument som t.ex. företagandets sociala ansvars värde under utbildningskampanjerna om inkludering i arbetslivet och anskaffande av den funktionsnedsatta konkurrenskraften. I tanke på att

det förekommer felaktiga föreställningar om t.ex. att anställning av personer med funktionsnedsättning kan leda till produktionsminskning eller försämring av företagets ekonomi måste kampanjerna upplysa om det felaktiga i dessa föreställningar.

Vårt förslag stödjer sig i analysen "För inkludering i arbetslivets framtid av personer med funktionsnedsättning" som Stiftelsen ONCE och OIT (Internationella Arbetsorganisationen, övers. anmärkning) Företagens och Funktionsnedsättnings Världsnät, gjord inom ramen för "Disability Hub Europe, 2019". I syfte att göra punkt 3 mera attraktiv är nödvändigt att samarbeta med regionens stater för att få i stånd politiska åtgärder som möjliggör skattelättnader för företagen som anställer personer med funktionsnedsättning.

Slutligen, de staterna som uppnår den fastlagda anställningskvoten och genomför de nödvändiga, arbetsmiljömässiga ändringarna, kan de internationella organismerna som t.ex. OEA och OIT ge sitt erkännande i form av t.ex. ett certifikat om "Förvaltning av inkludering i arbetslivet" för att utvärdera agerandet enligt Konventionens intentioner.

Inom samma tankelinje är det önskvärt att företagen som uppfyller anställningskvoten får likaså något sorts certifikat som t.ex. "Företag med inkluderande socialt ansvar" som kunde utgöra ett bevis eller merit inför rätten till skattelättnader.

Denna offentliga politik måste genomföras, tolkas och övervakas på ett tvärgående, intersektionellt och sektorsövergripande sätt. De politiska svaren ska behandlas både simultant och i genomkö-

rande form. Intersektionalitet måste tas upp i politiska åtgärder på ett samtidigt och heltäckande sätt och de komplexa, oåterkalleliga, varierande och skiftande effekter som uppstår när flera axlar av ojämlikhet och stigmatisering sammanfaller på grund av ekonomiska, politiska, kulturella, biopsykosociala, ras- och könsrelaterade skillnader, och när dessa identiteter och erfarenheter korsar varandra i specifika historiska sammanhang, vilket ger unika och odelbara effekter.

För att skapa verklig inkludering i den offentliga politiken måste vi ändra vår blick och dekonstruera annorlundahet. dvs. växla från de utsatta subjektens kategorisering till utsatthetens, segregeringens, exkluderingens, diskrimineringens, utestängningens, diskvalificerings, icke-erkännandes analys av den logiken som strukturell diskriminering. Detta perspektiv är inte ute efter att vi ska alla vara lika utan att alla, utifrån våra inbyggda säregenheter, ska behandlas lika och ska ha samma rättigheter.

Det differentierande betraktelsesättet gällande de utsatta grupperna belyser om och agerar angående deras aktuella differentierade behov av stöd och skydd som myndigheterna måste ta hänsyn till. Statens agerande i sin helhet måste sträva efter att ge gruppen skydd när det gäller både individuella och kollektiva rättigheter. I det konkreta fallet handlar det om personer med funktionsnedsättnings situation gentemot arbetstillfällena.

Frågans kärna ligger i spänningen mellan tillgången till ett lämpligt arbete som den sociala rättvisans utjämnare och socialbidragspolitiken d.v.s. den eviga välgörenheten som driver de utsatta samhällsgrupperna till exkludering. För att inte nämna det politiska

missbruket man gör av dessa sociala bidragsåtgärder.

Vi ska verka för att den goda cirkeln, där människorna kommer in i arbetsmarknaden via statliga, privata eller självdrivna initiativ, bli verklighet och på så sätt rädda den här utsatta gruppen från fattigdomen. Funktionsnedsättningen har en dubbelriktad koppling med fattigdomen: "Funktionsnedsättning kan öka risken för fattigdom och fattigdomen kan öka risken för funktionsnedsättning", enligt Världsrapport om Funktionsnedsättning från Världshälsoorganisationen och Världsbanken, 2011. För att förverkliga anställningsmöjligheterna ska vi enligt konventionen både tillåta och garantera tillgången till studieprogram om teknik- och yrkesorientering, arbetsförmedling och kontinuerlig vidareutbildning. Detta ska tillämpas inom grundskolan, gymnasiet och universitetet men även vid informella utbildningar och de som bara erbjuder yrkesinriktade sådana. Varför? Helt enkelt för att varje människa är unik, har egna intressen, egen smak och besitter en egen personlighet.

Arbetets nya skepnad för med sig nya inkluderingsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning. Ändå kan de stå inför många hinder. Arbetets digitalisering innebär betydande struktur- och organisationsförändringar, så väl inom företagen som på andra ekonomiområden.

Största påverkan sker på nya anställningar, otidsenliga yrken, traditionella anställningar, anställningsförfaranden och föränderliga arbetssätt efter typ av aktivitet ("En digital, inkluderande ekonomi för personer med funktionsnedsättning") Stiftelsen ONCE och OIT.

Vi kan tänka oss att de nya digitaliserade arbetena kan erbjuda nya, intressanta sysselsättningar och att personer med funktionsnedsättning med olika utbildningsnivåer kan få dem. Men det finns även risker i den nya situationen som t.ex. att den funktionsnedsatta stöter ofta på barriärer när de vill utbilda sig. I o. m. detta finns det risken att de inte har tillräckligt med kompetens när de söker jobb, att inte alla anställningar är värdiga och att det finns vissa av dem som är överkvalificerade i förhållande till vad de digitala arbetsuppgifterna kräver. "En digital, inkluderande ekonomi för funktionsnedsatta personer" Stiftelsen ONCE och OIT.

Jag har nu en sista fundering som har att göra med Konventionens Art. 33. Personer med funktionsnedsättning ska vara förkämparna för sina egna liv men inte nog med det ska de gå ännu längre. De ska vara delaktiga i allt som berör deras liv t.ex. offentliga protokoll, lagar, etc. De ska inte bara tillfrågas utan ska även vara med att ta beslut. De har vandrat från välgörenhetsmodellen, via den medicinska modellen, till den sociala modellen, utan att för det kunna ta sig ur statens beroendeframkallande system. Många av dem har satt livet till medan de kämpade.

Jag har själv en funktionsnedsättning och vill betona följande: "Ingenting från oss utan oss" och "Det du gör för mig, utan mig, det gör du mot mig".

Vi måste förstå att alla förbättringar vi gör för de som har en funktionsnedsättning resulterar i en förbättring för samhället som helhet, som statistiken visar.

Oron som ett subjektivt svar på tiden

Oron som ett subjektivt svar på tiden

Elizabeth del Pino och ¹Gabriela Bruno ²

Ungdomar med funktionsnedsättning och subjektivitetsproblem i Santa Fe genomgår olika situationer som gör att de befinner sig i en utsatt situation med avseende på den ekonomiska och sociala situationen och de permanenta tillgänglighetshinder som de möter för att kunna utveckla sin självständighet.

I början av mars 2020 förklarade WHO att utbrottet av coronaviruset för allvarligt akut respiratoriskt syndrom (SARS CoV-2) var en pandemi, vilket å ena sidan hade en stark inverkan på hälsan och de socioekonomiska nivåerna, och å andra sidan fick varje person möta andra effekter, såsom social isolering, förlust av känslor, minskad arbetsinsats, avbrytande av projekt, med mera.

Det finns personer som drabbats av sjukdomen som lider av komplikationer i olika organ, som påverkar deras funktionalitet och som uppvisar fysiska, respiratoriska och kardiovaskulära symtom, samt symtom som är kopplade till kognitiva och emotionella förändringar. Vetenskapliga uppgifter visar att cirka 70 procent av patienterna upplever hjärndimma som det vanligaste neurologiska symtomet, följt av huvudvärk, trötthet och stickningar eller domningar i kroppen och lemmarna.

Detta aktuella panorama påverkar en annan komponent, näm-

---

1 Psykologen. Elizabeth del Pino är ansvarig för psykologin vid institutionen Autonomie.

2 Gabriela Bruno är biträdande direktör för tillgänglighet och rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Santa Fe kommun.

ligen subjektiviteten, med sorg och rädsla, humörsvängningar, sömnlöshet, som symtom, posttraumatiskt stressyndrom, ångest, akut psykos och depression.

På den sistnämnda punkten är det nödvändigt att betona skillnaden mellan den påverkan på hjärnan som orsakas av själva infektionen och den påverkan som orsakas av pandemins effekter.

För de psykologer som ingår i arbetsgrupperna, de av oss som under en längre tid har arbetat med olika frågor som rör utsatta befolkningsgrupper, som vi nämnde, funktionsnedsättning och problem med subjektivitet, innebär det att vi står inför flera utmaningar. Försöker vi reflektera över vad vi ska göra? Vi förstår att vi genom att utgå från frågor kan undvika att falla in i universella, automatiska förslag som saknar terapeutiska mål och som är medskyldiga till alla tillstånd. Vi vidhåller att pandemier eller andra fenomen med omfattande konsekvenser måste betraktas utifrån en social modell eller synvinkel. Uppfattas som en deltagande enhet för alla inom hälsovården, där det är nödvändigt att arbeta med människors handlingar.

Vi frågar oss därför: framkallar isolering trauma? Vad görs med känslor av rädsla, sorg, ångest och depression? Vilka drabbas mest av pandemin? Vilka premisser måste beaktas för att skydda den mest sårbara befolkningen?

Även om det i varje enskilt fall inte är möjligt att förutse om en händelse kommer att lämna spår i den subjektiva handlingen som traumatisk eller inte, måste vi klargöra att man kan förvänta sig att den kommer att ge upphov till något, att personen kommer att

reagera på den. Annars skulle vi ha att göra med någon som förnekar verkligheten, vilket skulle vara en risk för både den personen och för den andra. Det är alltså inte fel att rädsla förekommer, det konstiga är att ingen reaktion förekommer. Det finns sorgligheter som mer är ett slags utveckling av allt detta. Det är en tid av osäkerhet, det finns ingen plats för symbolisering, dvs. att sätta ord på det, så ångest är att vänta.

Det är en sak att ha obehag och lidande och en annan att lida av sjukdomar som depression. Den turbulens som råder i tider av pandemi innebär med nödvändighet att en extern variabel införs som potentiellt, men inte nödvändigtvis, sätter de arrangemang som alla har skapat på prov. Detta är en tid som leder till ångest, ett avbrott i rutinerna, och det leder till en obalans, en instabilitet, till vilken kommer den situation som vårt land genomgår på det ekonomiska området. Vi ställs inför djupa besvikelser, vilket leder till ångest och stress, och detta påverkar utan tvekan den psykiska hälsan på något sätt.

Pandemin kräver tvingande åtgärder, vi måste anpassa oss till omständigheterna, återuppfinna nya sätt att knyta band, gå igenom sorg, i form av förlusten av personliga projekt, arbete, kärlek, rutinaktiviteter, oförutsedda tider, pauser, ett stopp i många projekts tidsmässighet, och sammanhanget är en pandemi, inför den risken för verklig förlust, för hälsan i den egna kroppen och för döden. Med tanke på att människan är en social varelse, vilka premisser måste man ta hänsyn till för att skydda den mest utsatta befolkningen?

Från Subdirección de Accesibilidad y Derechos de la Municipali-

dad de Santa Fe har vi ingripit i flera riktningar för att lindra denna situation, som i samband med isoleringen krävde nya strategier för att bemöta gamla problem.

Å ena sidan hjälpte vi till med att hantera virtuella förfaranden som ger tillgång till rättigheter, t.ex. funktionsnedsättnings intyg, läkarbesök, ortopediska hjälpmedel, livsmedelshjälp, blöjor, icke avgiftsfinansierad nationell pension, ekonomiskt nödhjälp, gratis stadstransporter. Komplexiteten ligger bland annat i svårigheterna att få tillgång till dem på grund av bristande uppkoppling, bristande förståelse för vad som måste göras och vilket förfarande som ska följas samt att apparaterna är föråldrade.

Därför började vi arbeta för att skapa tillgängligt kommunikationsmaterial som gör det möjligt att få information på samma villkor som resten av befolkningen, eftersom det var information som var kopplad till den nödvändiga vården i denna pandemi. Vi insåg också att ungdomar med funktionsnedsättning samt vuxna och barn behövde snabb tillgång till ortopediska hjälpmedel, särskilt för dem som saknar resurser, och därför skapades Autonomy Support Bank.

För personer med funktionsnedsättning som lever på gatan förvaltar vi utrymmen där de kan sova över och få mat.

Samtidigt arbetade vi också med en grupp volontärer som gav hjälp med inköp, emotionellt stöd och pappersarbete till de äldre och personer med funktionsnedsättning som behövde det.

Vi skapade modulen för stöd och vägledning på argentinskt teckenspråk inom avdelningen för support, kommunikation och sam-

hällsrelationer. Det är en plats för att ta emot klagomål, krav och annat från samhället till kommunen. Eftersom vi är medvetna om det befintliga hindret för döva att få autonom tillgång till denna tjänst har vi infört modulen för stöd och vägledning på argentinskt teckenspråk och infört en exklusiv telefon- och webblinje för att upprätta kommunikation genom videosamtal från WhatsApp, Telegram, chatt från institutionens webbplats eller personligen. Den riktar sig till talare av argentinska teckenspråk, inklusive hela den döva gemenskapen i Santa Fe med omnejd. Det var absolut nödvändigt att ha ett verktyg som gör det möjligt för döva kvinnor att göra anmälningar till kommunen om våldssituationer, för att få hjälp och stöd av direktoratet för kvinnor och olik tänkande. Det bör klargöras att det traditionella sättet att be om hjälp är genom en telefonlinje, och därför anser vi att det är ytterst viktigt att denna linje gör det möjligt för döva kvinnor som talar ATS att kommunicera. Detta gjorde det också möjligt att skapa två arbetsplatser för döva kvinnor, som för närvarande utför denna uppgift.

Med målet att få kroppen att röra på sig, eftersom det är uppenbart att en av konsekvenserna av isolering och begränsningar av utevistelse är en stillasittande livsstil, har vi tillsammans med direktoratet för idrott utarbetat förslag till motion för ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning.

Å andra sidan arbetar vi också i nära samverkan med de olika institutioner som arbetar med frågan: team av yrkesverksamma, dagcenter, rehabiliteringscenter, terapeutiska utbildningscenter, specialskolor, hem, bland annat, det är ett verkligt nätverk som gör det möjligt för oss att ta emot alla de svårigheter som familjerna till ungdomar med funktionsnedsättning möter i detta sam-

manhang. Vi arbetar med dynamik, lekfulla förslag och olika former av stöd för autonomi. Vi inser att förlusten av autonomi för många är en fråga om att ingripa, till nackdel för kränkningen av rättigheterna för unga människor med funktionsnedsättning och subjektiva problem. Det är viktigt att tänka på och utforma olika strategier för att se till att unga människor kan upprätthålla områden där de har ett privatliv, är oberoende, fattar egna beslut och kan ta ledningen i sitt livsprojekt.

COVID-19-pandemins inverkan på den mest utsatta befolkningen i Honduras

COVID-19-pandemins inverkan på den mest utsatta befolkningen i Honduras

*Aminta M Navarro Herrera*¹

COVID 19-pandemin påverkar kvinnor och flickor på olika sätt beroende på ålder och sammanhang. Pandemin har fört tillbaka gamla roller som kvinnorna hade övergivit på grund av att de har vunnit kvinnors rättigheter, och även när det gäller rollerna mellan män och kvinnor i hushållet. I och med pandemin återgick kvinnorna till den tredubbla rollen som hemmafru, löntagare och familjevårdare i hushållet. Männerna återupptog sin icke-samarbetsvilliga roll i de flesta länder i Centralamerika. Antalet fall av våld i hemmet mot kvinnor och flickor ökade. Sexuella övergrepp blev ofta obesvarade av statliga organ. I många fall blev kvinnors klagomål obesvarade, vilket förstärkte männens aggressiva beteende mot kvinnor. Den instängdhet som råder i landet sedan den 14 mars 2020 och förbudet mot rörlighet för människor kan vara orsaken till våldssituationen, som enligt officiella uppgifter minskar antalet kvinnomord och mord. Honduras ligger i hjärtat av den centralamerikanska regionen. Det är ett av de länder som under de senaste fem åren har upplevt stora vågor av migranter till USA. Bland dessa migranter finns barn som reser utan vuxnas sällskap. Ett annat av landets stora problem är fattigdomen, som drabbar kvinnor, barn och ungdomar hårt.

---

¹ Aminta M Navarro Herrera är verkställande direktör för CI-PE-CONSULTORES

Fattigdom

Enligt den permanenta hushållsundersökningen (2019) innebär fattigdom att 64,3 % av hushållen lever i fattigdom och 40,7 % i extrem fattigdom. Även om fattigdomen är allvarligare på landsbygden när den också mer än hälften av hushållen i städerna (52,5 % i städerna och 68,2 % på landsbygden).

Extrem fattigdom drabbar 58,8 % av hushållen på landsbygden och 26,7 % i städerna (INE-EPHPM, 2017). Fattigdomen i Honduras är högre än genomsnittet i Latinamerika (44,3 % i fattigdom och 25,2 % i extrem fattigdom).

Enligt 2019 års rapport om mänsklig utveckling ligger Honduras på 116:e plats av 189 länder, endast före Haiti och Guatemala. (UNDP, 2019) . Med ett index på 0,623 år 2019, enligt Dakar-Honduras-CIPE-Consultants, obstacles to sexual and reproductive health education in Honduras december (2020) Informell sysselsättning utgör 53,7 % av arbetskraften. Informella, osäkra eller ovärdiga anställningar är sådana som inte garanterar social trygghet, stabilitet i arbetet, fackföreningsverksamhet eller minimalöner som gör det möjligt att köpa en s.k. baslivsmedelskorg. Enligt Världsbankens årsrapport 2020 arbetar 58 % av de anställda i Honduras informellt. I studien påpekar Världsbanken att de högsta nivåerna av informell sysselsättning återfinns bland annat inom tjänstesektorn (28 %), jordbruket (19 %) och industrin (11 %).

Våld mot kvinnor

I den studie som gjorts av det regionala projektet Infosegura/ UNDP/USAID tillsammans med landets informationsproducerande institutioner, i analysen av våld mot kvinnor i Honduras 2020, påpekas att kvinnor i Honduras drabbas av en spiral av brott som hotar deras integritet och deras liv. (UNDP 2021) Detta kan förvärras av krissituationer, som den som uppstod till följd av COVID-19-pandemin. Under 2020 uppvisade Honduras en allmän minskning av alla fakta och rapporter som registrerades av den tekniska rundabordskonferensen om våldsamma dödsfall, som består av den nationella polisen och åklagarmyndigheten/ den rättsmedicinska avdelningen, det nationella personregistret, det nationella våldsobservatoriet IUDPAS-UNAH och de kommunala observatorierna för samexistens och medborgarnas säkerhet vid säkerhetsministeriet. Dessa händelser och rapporter omfattar mord, dödsfall till följd av trafikolyckor, självmord, sexualbrott, våld inom familjen och i hemmet, skador, kidnappningar, rån och stölder. Fallolyckorna var koncentrerade till det första halvåret, vilket berodde på den begränsade rörligheten till följd av de restriktioner som vidtagits som svar på COVID-19. Samtidigt har andra former av våld, särskilt våld mot kvinnor, ökat under den granskade perioden. (UNDP, 2020). År 2020 överskred 911 nödsamtalssystemet: 100 000 samtal för våld i hemmet (57 %) och våld inom familjen (43 %). År 2020 gjordes 2 461 anmälningar om sexualbrott, vilket är en av de lägsta siffrorna under den observerade perioden. Detta kan vara en följd av svårigheter att rapportera på grund av de åtgärder för att begränsa rörligheten som infördes på grund av COVID-19-pandemin. 88 av 100 offer för sexualbrott är

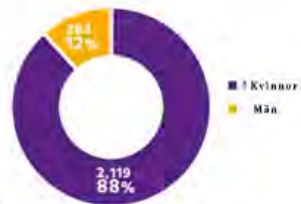
kvinnor.

Utvärdering av rapporter om sexuellt brott, 2017 - 2020

Källa: Ministerio Público, Dirección de Planificación Estratégica y Gestión de la Calidad (DPEGEC).

Andel rapporter om sexuellt brott efter kön, 2020

Det fanns en topp i april och maj, vilket kan bero på de åtgärder som begränsar rörligheten på grund av COVID-19-pandemin. De stabiliserades i juni och juli, med en ökning under årets två sista månader. (Källa: uppgifter från nödsamtalssystemet 911). Kvinnors våldsamma dödsfall fortsätter att minska långsammare i lägre grad än mäns dödsfall. År 2020 minskade antalet våldsamma dödsfall bland män med 56,9 % jämfört med 2011, medan antalet våldsamma dödsfall bland kvinnor minskade med 45,9 %. (UNDP 2021).

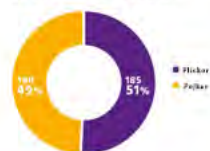
Våld eller övergrepp mot flickor

Våld mot kvinnor börjar i hemmet, i de tidiga skedena av livscykeln. Tillgängliga uppgifter visar att flickors risk att utsättas för misshandel ökar när de kommer in i tonåren. År 2020 var andelen anmälda övergrepp främst flickor. (UNDP 2021)

Andel rapporter om övergrepp mot flickor, år 2020

Andel rapporter om övergrepp mot barn efter kön, 2020

Källa: Åklagarmyndigheten, direktoratet för strategisk planering och kvalitetsstyrning (DIPEGEC).

Unga kvinnor är det främsta målet för kvinnomordiskt våld i Honduras. Unga kvinnor utgör drygt en tredjedel (36 %) av offren för alla våldsamma dödsfall bland kvinnor mellan 2013 och 2020. Från 15 års ålder ökar sannolikheten att bli offer för detta brott. (UNDP, 2021)

Ett av tre mord på kvinnor inträffade i privata utrymmen (bostäder). Denna andel har ökat med 600 procent sedan 2013. (UNDP, 2021)

I genomsnitt mördades 27 kvinnor varje månad i Honduras under 2020.

- År 2020 minskade mordfrekvensen bland kvinnor kraftigt med 18,3 %. Detta kan ses som en följd av de begränsningsåtgärder som vidtagits i samband med krisen till följd av COVID-19-pandemin.
- År 2020 registrerades 6,7 våldsamma dödsfall per 100 000 kvinnor.
- Detta är nästan 50 procent högre än i Latinamerika och mer än dubbelt så mycket som i världen.

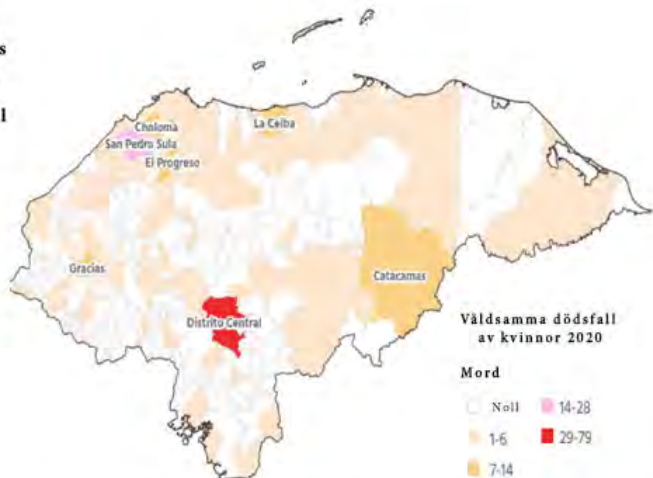

Källa: Preliminära uppgifter från Mesa Técnica de Muertes Violentas: Policía Nacional, Ministerio Publico/Dirección de Medicina Forense. Nationellt personregister. Observatorier för samexistens och medborgarnas säkerhet. Nationella institutet för statistik. IUDPAS/UNAH. Unidad Técnica de Coordinación Interinstitucional (UTECI)/SubSecretaría en Asuntos Interinstitucionales.

InfoSeguras uppskattningar baserade på UNODC 2013.

Den 31 maj hade vi registrerat 122 våldsamma dödsfall bland kvinnor enligt tryckta och digitala medier. (Centrum för kvinnors rättigheter, 2021)

► De flesta av kvinnors våldsamma dödsfall är koncentrerade till de norra och centrala delarna av landet, särskilt i kommunerna i Central District, San Pedro Sula och Choloma

Källor: Datos preliminares de la Mesa técnica de Muertes Violentas: Policía Nacional, Ministerio Publico/Dirección de Medicina Forense, Registro Nacional de las Personas, Observatorios de Convivencia y Seguridad Ciudadana, Instituto Nacional de Estadísticas, IUDPAS/UNAH, Unidad Técnica de Coordinación Interinstitucional (UTECI)/Subsecretaría en Asuntos Interinstitucionales.

Övergrepp mot kvinnor 2021

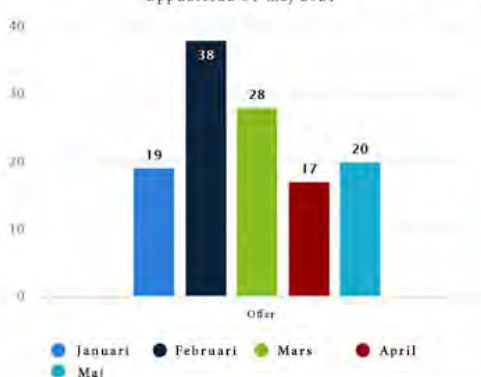
Uppdaterad 31 maj 2021

Källor: Observatorio de Derechos Humanos de las Mujeres del CDM

Kvinnomord i Honduras - 2021

Uppdaterad 31 maj 2021

Källor: Observatorio de Derechos Humanos de las Mujeres del CDM

Det mesta av våldet mot kvinnor är kvinnomord och sexuella övergrepp, som också drabbar en stor andel minderåriga mellan 10 och 19 år: Observatorium för kvinnornas mänskliga rättigheter.

Kommittén för sexuell mångfald konstaterar att de som identifierar sig som lesbiska, homosexuella, bisexuella, transsexuella, queer, intersexuella eller andra (HBTQI+) "drabbas oproportionerligt hårt av pandemins härjningar och dess konsekvenser på grund av deras historiska sociala, arbetsmässiga och ekonomiska utestängning under den honduranska staten". På grund av de restriktioner som Honduras regering infört, som den 20 mars förklarade en total nedstängning i hela landet och upphävde de konstitutionella garantierna, har människor med mindre resurser allt svårare att få tillgång till grundläggande tjänster, från personlig skyddsutrustning till mat och vatten. (PBI Honduras, 2021)

Den 5 maj registrerades det första hatbrottet i Honduras under hälsokrisen när en 23-årig transkvinna mördades i den karibiska staden La Ceiba. Även om COVID-19 har ökat våldet mot HBT-

QI+-personer är detta ingen nyhet. Enligt Observatorium för Våldsamma Dödsfall av LGBTI-Gemenskapen i Honduras, som ingår i Cattrachas Lesbian Network, har det hittills under 2020 skett minst sex mord på HBTQI -personer, bland annat på en transkvinna. Under de senaste tio åren har organisationer rapporterat mer än 315 hatbrott, varav nästan en tredjedel var riktade mot transpersoner. Av alla dessa brott förblir 92 procent ostraffade. (PBI Honduras, 2021). Den funktionshindrade befolkningen har drabbats hårt, liksom ursprungsbefolkningen, som drabbas hårt av social utslagning och fattigdom.

Bibliografi

Foro Dakar-Honduras-cipe Consultores, obstáculos de la enseñanza de la salud sexual reproductiva en Honduras diciembre (2020)

Receptor de replicación. (2021, 4 de junio). Análisis de violencia contra las mujeres en Honduras 2020. PNUD. <https://www.hn.undp.org/content/honduras/es/home/presscenter/articles/2021/analisis-de-violencia-contra-las-mujeres-en-honduras-2020.html>

Monitoreo 2021. (s/f). Derechos de la mujer.org. Recuperado el 28 de julio de 2021, de https://derechosdelamujer.org/project/monitoreo_2021

Bajo encierro en Honduras, las mujeres trans enfrentan una doble violación de sus derechos. (s/f). Pbi-honduras.org. Recuperado el 29 de julio de 2021, de <https://pbi-honduras.org/>

news/2020-05/under-lockdown-honduras-trans-women-face-double-violation-their-rights

Aeaccion. (2020, 2 de julio). ¿Cómo afecta la COVID-19 a los pueblos indígenas? Ayudaenaccion.org. <https://ayudaenaccion.org/ong/blog/ayuda-humanitaria/covid-indigenas/>

Económico y Laboral Prepandemia COVID-, IC (s / f). COVID - 19 y el Mundo del Trabajo: Punto de partida, respuesta y desafíos en Honduras. Ilo.org. Recuperado el 29 de julio de 2021, de https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---americas/---ro-lima/---sro-san_jose/documentos/publication/wcms_755523. Pdf

Plataforma de los cuidados de Honduras: Reflexiones sobre la crisis COVID-19. (s/f). Socialwatch.org. Recuperado el 29 de julio de 2021, de <https://www.socialwatch.org/es/node/18426>

**“Machismo är en
pandemi som inte är i
karantän”**

"Machismo är en pandemi som inte är i karantän"

Raiza Zeballos och Helen Álvarez ¹

Mujeres en Busca de Justicia (Kvinnor som söker rättvisa), den juridiska tjänsten inom den feministiska rörelsen Mujeres Creando, lyckades förra året få ut mer än 4 000 barn och 2 500 vuxna kvinnor ur våldets kretslopp. Även om siffrorna har varit likartade varje år under de senaste 15 åren, är 2020 speciellt eftersom kvinnorna har gjort sina vädjanden om hjälp hörda från sin fångenskap mitt under pandemin. Samtidigt stängde de statliga skyddstjänsterna dörrarna i deras ansikten.

Några månader efter en politisk kris som ledde till att Bolivias president Evo Morales avgick och att en ifrågasatt övergångsregering med senator Jeanine Añez i spetsen invigdes, började La Paz stadsmurar att kalla kvinnor till uppror, på förslag av Mujeres Creando och mitt i en sträng karantän.

Den ifrågasättande rösten mot hunger, mot sexistiskt våld och mot övergångsregeringens korrupktion och fascistiska attityder hördes från Radio Deseo, från María Galindos röst i hennes program "Sopa de piedras". Endast därifrån var det möjligt att veta vad hundratals kvinnor och tusentals barn som var inlåsta med sina förövare gick igenom.

Barnen förvägrades utbildning eftersom skolorna stängdes, där de kunde vara trygga medan deras mödrar sålde på gatan; de förvä-

---

¹ Raiza Zeballos och Helen Álvarez är medlemmar av Mujeres Creando.

grades mat eftersom deras mödrar förbjöds att generera sin inkomst från gatuförsäljning, deras enda försörjning; de tvingades gå under jorden och utsatte sina barn för livsfara. Flickan Esther våldtogs och mördades i sitt hem när hennes mamma gick ut för att sälja frukt, och de 30 år i fängelse som mördaren fick kan inte kallas rättvisa!

I januari förklarade övergångsregeringen att 2020 skulle vara året mot kvinnomord och barnamord, en ren retorik som bara avslöjades av statistiken, även om man inte visste vilka de 113 kvinnor och 51 barn som mördades var.

"Att stanna hemma är inte att hålla tyst hemma".

Myndigheternas uppmaning till befolkningen att stanna hemma för att rädda sina liv, medan regeringen agerade för att stoppa pandemin, motbevisades snabbt av fakta. Å ena sidan skapade korruption från regeringens sida vid anskaffning av utrustning och förnödenheter för att hantera covid-19 en större sårbarhet i det osäkra hälsovårdssystemet, och å andra sidan ökade våldet mot kvinnor och barn till följd av instängdhet och en mängd hinder för att ta hand om fall.

Mujeres Creando fördömde korruptionen, mot strömmen av den diskurs om rädsla som installerades av de konventionella medierna, och olika strategier definierades för att effektivt svara på kvinnors krav på att rädda sina liv, inte från covid-19, utan från mäns våld och statens likgiltighet. Vi uppmanade dem också att göra uppror för att övervinna sina känslor av maktlöshet och inte för att finna sig i att underkasta sig för att överleva.

Men det räckte inte, eftersom pandemin avslöjade att ett patriarkalt system som gynnade våldsamma män och oansvariga fäder var medskyldiga. I början av karantänen och under tiden som rättsapparaten organiserades hölls ansikte mot ansikte förhör om fall av olika former av våld, vilket är en absolut motsägelse med tanke på de restriktioner som gäller för människors och fordons rörlighet.

Detta möttes av att de gick och trotsade varje militär- och polis-kontrollstation som hindrade dem från att passera med hot om arrestering. Att skjuta upp förhandlingarna förlänger kvalet i sökandet efter rättvisa och kvinnor har inte råd med den lyxen. Trots ansträngningar förlamades rättsväsendet medan de installerade de virtuella plattformarna för online förhandlingar, en åtgärd som tog lång tid att genomföra.

En av de mest komplicerade situationerna för kvinnorna var att barnens rätt till familjehjälp avbröts, en omistlig rättighet som helt och hållet kränktes. Å ena sidan var det möjligt att genomföra uppgörelser, dvs. att fastställa det belopp som skulle betalas för pensioner, och att få arresteringsorder, men å andra sidan hävdade rättsväsendet att det inte kunde överbelasta fängelserna, så kvinnorna förlorade en viktig mekanism för att oansvariga fäder skulle kunna fullgöra sina ekonomiska skyldigheter.

Å andra sidan kunde kvinnorna som redan hade fått familjehjälp för sina barn inte få igenom ett domstolsbeslut, eftersom det räckte att domstolarna hävdade att mannen var arbetslös på grund av pandemin. Detta gjorde det möjligt för de oansvariga att lätta på pensionsutbetalningarna på sina egna villkor, att be om en minsk-

ning eller till och med att sluta betala utan att behöva vara rädda för straff.

Sjuttio procent av de ärenden som Mujeres en Busca de Justicia handlägger är familjehjälpsärenden och mer än 50 procent av dem löses till barnens fördel utan att det behövs något rättsligt förfarande, utan genom överenskommelser som sedan godkänns så att de får rättsligt värde. Men rättsväsendets ineffektivitet har gjort det möjligt för oansvariga fäder att använda denna skyldighet som ett verktyg för aggression mot mödrar och till och med skada sina barn.

Åttio procent av de kvinnor som fick hjälp av rättstjänsten var verksamma inom den informella handeln, vilket innebär att de inte kunde skapa sig en inkomst på grund av rörelseförbudet, och med lite eller inget familjestöd, eller med bekväma avbetalningar som bestämdes av oansvariga papporna, men med skyldighet att täcka mat, hälsovård och virtuell utbildning - vilket innebär att de måste koppla upp sig mot Internet och skaffa sig utrustningar. - för sina döttrar och söner.

"När man står inför makten blir man inte empowered, man gör uppror"

Meddelanden om att förenkla rapporterings- och vårdförfarandet på grund av pandemin blev aldrig verklighet, så byråkrati och straffrihet rådde. Kvinnorna kunde inte följa upp fall som redan pågick - omkring 700 vid karantänens början - och andra kunde inte inleda nya fall.

Till detta kommer tillämpningen av lag 1173 om förkortning av straffrättsliga förfaranden, som skulle gynna kvinnor och barn. Det motsatta hände: kvinnomord, barnamord och dömda våldtäktsmän gynnades av husarrest, vilket i Bolivia betyder frihet, eftersom det utförs utan någon form av kontroll och ännu mindre med vårdnad.

Den första strategin för att se till att kvinnorna inte ger upp, eftersom de är avgörande för att föra deras fall framåt, var det stöd som Radio Deseo gav och den ständiga information som gavs om kvinnornas situation. Mujeres en Busca de Justicia uppmuntrar kvinnorna att inte bara vara användare av tjänsten, utan att vara huvudpersoner i sina fall, vilket kräver deras aktiva deltagande.

Den andra strategin var uppmärksamhet och samordning per telefon för att genomföra vissa prioriterade åtgärder som fortfarande kunde genomföras, trots att vissa tjänstemän tog ut oregelbundna och höga avgifter. Den tredje var att hålla gatuprotester, med åtgärder för biosäkerhet, för att kräva att förhållandena förändras och att kvinnors och deras barns liv prioriteras. Den fjärde var att organisera en gemensam gryta tillsammans med en helt marginaliserad sektor mitt i pandemins kaos: kvinnor i prostitution och deras barn.

De strategier som användes gjorde det möjligt för kvinnorna att gradvis återuppta sina ärenden, men minst 200 kvinnor återvände inte. Under nedstämningen mördades 57 kvinnor och dessa kvinnomord förblir ostraffade. Några av de överlevande berättade sina historier. De kunde inte gå på gatorna, men deras angripare tog dem långt bort och lämnade dem åt sitt öde, samtidigt som de an-

mälde dem för att ha övergivit sina hem och för våld mot sina barn för att ha övergivit dem, och dessa anmälningar togs emot. Hot om att kasta ut dem från sina hem, till och med sina barn, var det dagliga brödet för kvinnor som tvingades tåga och uthärda aggressionerna. De som hade modet att ringa polisen fick inget svar eller så återvände angriparen till huset efter några timmars kvarhållande, utan att ta hänsyn till risken för offren. De som tog sig till de kommunala härbärgena var enligt de institutionella reglerna isolerade, eftersom de var tvungna att lämna in sina mobiltelefoner som ett krav för att komma in.

Under månaderna efter karantänen anlände varje vecka minst två kvinnor med djupa depressioner som till och med krävde akut medicinsk vård och sjukhusvård, vilket aldrig tidigare har förekommit på Mujeres en Busca de Justicia. Detta gällde särskilt kvinnor över 40 år, kvinnor som förlorat sina döttrar genom kvinnomord eller Covid, kvinnor som måste ta hand om sina barnbarn och barnbarnsbarn, med flera.

Detta är dock inte bara en uppräkningslista av skadorna, utan tvärtom en insikt om att kvinnor som har beslutat att leva utan våld gör det mot alla odds, trots alla hinder, alla stängda dörrar, all rädsla och all ångest. De gör det för att "vår hämnd är att vara lyckliga".

Utbildningens liksidiga triangel

Utbildningens liksidiga triangel

Liseth Carmen López Avendaño¹

Föräldrarnas roll i virtuell utbildning

På grund av pandemin har ett allvarligt slag mot utbildningen uppstått, där ansikte mot ansikte-modalitet inte är möjligt, har utbildningsenheterna inte avbrutit sina akademiska skyldigheter tack vare användning av distansteknik. För att distansutbildning ska bli produktiv är det viktigt att minska de tekniska klyftorna som finns i de flesta landsbygd och stadsbefolkningar.

Eleverna har fått anpassa sig till en ny inlärningsmetod. Vid denna tidpunkt är föräldrarnas roll i utbildningen grundläggande, eftersom de kommer att hjälpa sina barn att få engagemang för skolarbete och ska se till och stödja dem i användningen av digitala verktyg.

Lärare i virtuell utbildning har rollen att vägleda eleverna och föräldrarnas uppgift blir att stödja denna inriktning, inte genom att utföra barnens uppgifter och aktiviteter, utan genom att se till att de utförs. Och viktigast av allt, att de utför sina uppgifter själva. Förälder behöver bara läsa instruktionerna, inte göra deras läxor eller leta efter att läxorna ska vara perfekta. Eftersom det är viktigt att läraren kan få uppgifter som eleverna har gjort för att se elev-

---

¹ Liseth Carmen López Avendaño är fysiklärare med en examen i industriemi. Hon är engagerad i utbildning av hantverkare. Hon studerar för närvarande för förskollärare och är volontär inom utbildning för äldre vuxna.

ens framsteg

Vi kan inte förneka det tryck som föräldrar har inför denna nya undervisningsmetod, på grund av många faktorer, vare sig att det är brist på mobiltelefoner, dator, internet och framför allt tiden för att kunna bidra till undervisningen av sina barn. Dessutom observerades många föräldrar som gick till jobbet med sina barn, gick till jobbet efter sina barns lektioner eller slutligen slutade arbeta. Detta arbete som utförs av föräldrar kräver att man är organiserad, att vara medveten om det ansvar barnet har och därmed vara den grundläggande delen i virtuell utbildning.

Elevernas roll i virtuell utbildning

Barnen förstår fortfarande inte vad som hade hänt, de såg sina föräldrar handla på marknaden, de var oroliga och undrade varför undervisning avbröts. En tid gick utan undervisning. Pandemin överraskade utbildningsmyndigheterna och de var tvungna att genomföra distansundervisning så att barnen inte tappade kunskap.

På grund av pandemin är eleverna de mest drabbade sedan ansikte mot ansikte lektioner avbröts. Eleverna har fått anpassa sig till en ny inlärningsmetod. Alla studenter hade inte tillgång till virtuella klasser på grund av olika faktorer, vare sig det fanns brist på internet, dator eller mobiltelefon och till och med begränsning av internettäckning.

Eleven måste tillsammans med föräldern hitta sätten att undvika att bli skadad i virtuella klasser. Studentens roll blir mer dynamisk och autonom för hans egen inlärningsprocess eftersom han/hon

går från att vara mottagare av information till att bli forskare och administratör.

Administratör av egen tid ägnat till lärande. Om förut tiden var inramad i klasschemat är det nu eleven som bestämmer vid vilken tidpunkt han/hon ska läsa och studera och presentera sina uppgifter via de virtuella plattformarna.

Studenten är involverad i en ny inläring och social upplevelse som kan inkludera direkt kommunikation med sin lärare, diskussioner med sina klasskamrater och föräldraengagemang.

Det observerades också att eleverna i denna utbildningsmetod kände sig frustrerade av olika faktorer, föräldrakontroll och handledning i virtuella klasser, brist på kunskap om användningen av utbildningsplattformar, brist på medel, brist på tillgång till internet, att inte umgås med vänner och gå ut på raster och andra faktorer.

De är dock huvudpersonerna i den virtuella utbildningsprocessen, eftersom all uppmärksamhet är inriktad på dem för att optimalt utveckla virtuella klasser.

Lärarnas roll i virtuell utbildning

Traditionellt förstår vi utbildning som ett system där läraren delar sina kunskaper på en tavla inför en grupp elever. För närvarande har utbildningen förvandlats av ny teknik. Läraren står inför denna nya utmaning och får ändra sin undervisningsmetodik för virtuella klasser.

Läraren kommer att vara komponenten i den virtuella utbildningen, och det är viktigt att de behärskar och förstår hur utbildningsplattformar fungerar för att diagnostisera behov, förbereda lektioner, förbereda didaktiska resurser, motivera elever, förbereda utvärderingar, allt för att underlätta lärande för sina elever, ge dem den grundläggande kunskap som är nödvändig för att de ska kunna förstå lektionerna.

För närvarande letar läraren efter den bästa plattformen för sina klasser med att lära sig klassrum, zoom, meet, moodle, geniality och plattformar för bland annat utbildningsministeriet. Dessa utbildningsresurser kommer att bidra till deras utbildning och professionella förbättringar. Dessutom gör de lektionsplan, utbildningsguider och häften. Läraren är medveten om de förändringar som dagens studenter kräver. Allt tyder på att lärarens nya roll inte bör fokusera så mycket på att "lära ut" kunskap, utan på att hjälpa eleverna att bygga sin egen kunskap.

En av de begränsningar som läraren står inför i stads, landsbygds och särskilt isolerade områden är att inte alla elever har internet och enheter för undervisning- lärande, antingen på grund av den ekonomi som deras föräldrar har eller på grund av den svåra internetåtkomsten i dessa regioner. Därför var läraren inte bara tvungen att välja virtuell utbildning utan också att försöka minska de utbildningsklyftor som finns, undervisa halvt ansikte mot ansikte klasser och till och med gå till elevernas hem för att möta skolavhopp, eftersom utbildning är en universell rätt.

Det är dock klart att varje förändring medför nya utmaningar för föräldern, eleven och läraren, till exempel lagarbete. Allt i syfte för

utbildning för alla.

Vad pandemin lärde oss om distansundervisning

Vad pandemin lärde oss om distansundervisning

*America Soledad Aruquipa Mamani & Magdalena Maji Quispe*¹

Det är en komplex förhandlingsprocess som äger rum i alla utbildningsmiljöer, från familjemiljön till utbildningsinstitutioner och även i samhället. I denna process spelar barnet en aktiv roll, där hans eller hennes intressen och behov kommer i konflikt med de sociala, kulturella, politiska och ekonomiska intressena i den miljö där han eller hon lever, och relevansen av det lärande som måste främjas och utvecklas från barndomen diskuteras ständigt.

I den här artikeln fokuserar vi på hur Covid-19 kom att förändra scenen på vår utbildning för barn, som tog oss med på noterna utan att vi visste att pandemin skulle flytta oss från undervisning i skolan till undervisning bakom kameran som ett sätt att kommunicera, med avstånd från varandra.

Föräldrarna måste dock anstränga sig för att lära sig mer om dessa digitala verktyg så att de kan lära sina barn som går i förskolan och grundskolan hur de ska använda dessa virtuella plattformar.

Barn som har större förutsättningar att lära sig använda dessa tekniska verktyg måste anpassa sig till den virtuella utbildningen, men de gör det i mån av möjlighet, eftersom alla familjer inte har utrustning för att få tillgång till de plattformar genom vilka virtuella klasser undervisas. I vissa fall har de inte heller tillgång till obegränsad internetuppkoppling, vilket gör det svårt för dem att

1 America Soledad Aruquipa Mamani och Magdalena Maji Quispe är barnskötare

komma in i virtuella klassrum.

Dagens virtuella utbildning i Bolivia, och i hela världen, påverkas av coronaviruset. Lärare, föräldrar och elever tvingas därför anta en utmaning när det gäller tillämpningen av teknik för undervisning och lärande.

Den virtuella utbildningen måste övervinna utmaningarna för att få en fullständig virtuell utbildning, i enlighet med den pandemiska situation som vi för närvarande upplever. I denna mening måste alla offentliga och privata utbildningsenheter få utrustning och tillgång till Internet, lärarna måste få utbildning i användning och förvaltning av IKT, och en plan för övervakning och utvärdering måste utarbetas för utvecklingen av virtuella klasser.

I Hormigón Armado har den virtuella undervisningen medfört svårigheter i inlärningsprocessen för barn i grundskolan som lär sig läsa och skriva. I detta skede är det mycket viktigt att lära sig personligen eftersom varje barn förstår och lär sig att skriva och läsa på olika sätt, och med hjälp av virtuella medel uppstod det mycket förvirring bland barnen eftersom de inte kunde hålla kvar informationen när läraren förklarade bakom skärmen.

Klassrummet (ansikte mot ansikte eller virtuellt) är en gemenskap där barn med konvergens och divergens samexisterar dag efter dag och deltar i samma utbildningshändelse, som tolkas på olika sätt från varje verklighet. Förutom den tekniska resursen skiljer sig ansikte mot ansikte och online utbildning åt genom formatet på de läromedel och resurser som kan användas, samt genom tillgången till dessa, som nu är koncentrerade till ett enda. En annan

skillnad är den mänskliga relationen som kan skapas i dessa två scenarier. Medan läraren i ett klassrum kan kommunicera direkt med sina barn, beror interaktionen vid ett distansevenemang på anslutningar, dataöverföringshastighet, video- och ljudkvalitet.

Vi hoppas att barnen mycket snart kommer att återgå till undervisningen på ett hybridförfarande, med distansundervisning och undervisning på plats, för att respektera de sanitära åtgärderna och förhindra smittor, och gradvis återgå till en ny normalitet för en god utbildning.

Social identitet och sociala nätverk

Social identitet och sociala nätverk

Cristian Daniel Vino Duran¹

Den hälsokris som orsakats av Covid-19 fortsätter att ha en betydande inverkan på den formella utbildningen och avslöjar de enorma sociala, ekonomiska, tekniska, köns- och generationsrelaterade klyftorna i landet. Det påtvingade skolavslutet i mitten av 2020 är var det första slaget mot den bolivianska utbildningen. Nästan ett år efter denna katastrofala händelse har regeringen fortfarande inte lyckats införa regleringsmekanismer för att garantera en utbildning av hög kvalitet för alla bolivianer.

Standardiseringen av virtuella klasser är långt ifrån en revolutionerande milstolpe för landets utbildning, utan blir ett symptom på ekonomisk ojämlikhet, främst på grund av det nära sambandet mellan hög köpkraft och virtuell utbildning av hög kvalitet. Med andra ord är det bara de familjer som har stora ekonomiska resurser som kan få tillgång till bättre internetjänster och skaffa utrustning av högre kvalitet, och i vissa fall till och med anlita privata tjänster för att stärka och utjämna akademiska färdigheter.

Tyvärr har båda fallen negativa nyanser. I det första fallet skulle rättfärdigandet uteslutande bygga på att man undviker kostnaderna för virtuell utbildning, utan att ta hänsyn till att det i första hand är ett angrepp på rätten till utbildning, förutom de eventu-

---

¹ Cristian Daniel Vino Duran är psykolog. Han gjorde praktik på flera institutioner där han gav psykologiskt stöd till patienter som låg på sjukhus och praktik på utbildningsenheter där han gav pedagogiskt stöd och höll workshops om sexualupplysning. Han är en av de ansvariga för skolstödet i Hormigón Armado.

ella psykologiska och känslomässiga effekter som skolavhopp kan ha på barnet.

I det andra fallet är kontinuiteten i den virtuella utbildningen ingen garanti för att eleven kommer att uppnå ett fungerande lärande när det gäller det akademiska innehållet, på grund av olika faktorer, bland annat bristande kvalitet hos den avtalade internettjänsten, den elektroniska utrustning som används för undervisningen, bristande utbildning av lärarna i användningen av teknik som är inriktad på undervisning, osv. Även om det finns icke-vinstdrivande institutioner som ger akademiskt stöd till familjer med låga inkomster är deras räckvidd ganska begränsad jämfört med den totala befolkningen.

Den här artikeln har inte skrivits i syfte att i detalj beskriva den nuvarande situationen i den bolivianska utbildningen, utan de första styckena syftar till att sätta läsaren i ett sammanhang, så att han eller hon bättre kan förstå den analys som kommer att göras av den roll som sociala nätverk för närvarande spelar i identitetskonstruktionen.

Eriksson (1972), utifrån sin teori om psykosocial utveckling, anger att tonåren är en grundläggande fas för identitetskonstruktionen, eftersom man strävar efter självständighet och därför börjar distansera sig från föräldrarnas band och lägger större vikt vid samverkan med grupper av vänner.

Detta skede kännetecknas främst av att de utforskar sina egna möjligheter och skapar sin identitet på grundval av sina erfarenheter. Detta sökande leder ofta till att de känner sig förvirrade över sin

egen identitet. Skolan som sådan var i en prepandemisk situation den viktigaste platsen där ungdomarna skapade affektiva sociala band och tillhörde ett system där de hade en roll och en funktion, oavsett om det handlade om att gå ihop med vänner, gå med i ett gäng eller till och med ta på sig rollen som ensamstående elev.

Efter pandemins utbrott och de distanseringsåtgärder som hittills har vidtagits har skolan förlorat sin ställning som den grundläggande platsen för socialisering, och på grund av situationen och bristen på ett konkret utrymme för socialisering har ett stort antal ungdomar tvingats omvandla sociala nätverk till en livsmiljö.

Enligt Kurt Lewin (1951) består ett livsrum av regioner (beteendescenarier, roller, yrken etc.) som avgränsas av flytande gränser som möjliggör olika övergångar mellan dem. Enligt Lewin bestäms beteendet inte enbart av personliga aspekter utan även av miljön, så att ett bostadsområde också präglas av positiva (+) eller negativa (-) värden, för att avgöra graden av attraktion eller alienation från dessa områden.

För att illustrera den här idén och analysera hur sociala nätverk har blivit ett livsrum kommer vi att markera varje socialt nätverk som en region och ge den en värdekänsla baserat på enkla observationer. Facebook, Whatsapp, Instagram, Tiktok skulle vara sociala nätverk som har en positiv betydelse, till skillnad från plattformar som Zoom, Google Meets eller någon utbildningsplattform som skapats av institutionen eller regeringen.

De första skulle ha positiva värden främst på grund av den rekreation och tillfredsställelse som de möjliggör, på Facebook och

WhatsApp är det lätt att skapa eller gå med i grupper där man finner en känsla av samhörighet. På samma sätt finns det på de fyra nämnda plattformarna ett oändligt antal fritidsaktiviteter, från att titta på memes (bilder med komiskt innehåll), titta på videor, spela spel, träffa nya människor eller till och med få socialt godkännande genom markeringar som "gilla" på Facebook eller kommentarer och möjligheten att dela innehåll på plattformar som Tiktok och Instagram.

Dessa handlingar är redan en del av konstruktionen av en identitet. Från det ögonblick en personlig bild eller ett foto delas börjar förväntningarna på mediets reaktion, dvs. att bilden eller fotot valdes eller togs enligt kriterierna för den grupp som vi vill tillhöra eller visa upp. Tonåringar som gillar japansk kultur kommer till exempel att börja dela med sig av material som hänvisar till den.

Det är uppenbart att trots sociala nätverk är en del av identitetskonstruktionen inte gör dem säkra, utan att det finns faror som bedrägerier, hackning, falska profiler, överdrivet sökande efter socialt godkännande och uppmärksamhet, och till och med människohandel och smuggling. Därför är föräldrarnas övervakning väsentligt, eftersom ungdomarna, som Lewin nämner, kommer att vara mer benägna att besöka dessa sociala nätverk på grund av deras höga värden.

När det gäller de negativa plattformarna Zoom eller Google Meets var dessa plattformar ursprungligen inte avsedda att fylla en rent pedagogisk funktion, utan de har faktiskt många olika användningsområden. På grund av att utbildningsinstitutioner använder båda dessa i stor omfattning har de märkts som sådana, vilket är

anledningen till att de enbart är relaterade till utbildning. Och det är här som lärarnas förmåga att hantera verktyget framträder, att omvandla ett formellt instrument till ett didaktiskt, interaktivt och pedagogiskt instrument, något som är ganska begränsat på grund av lärarna har brist på träning inom området. Därför blir dessa plattformar områden som avvisas av en stor del av eleverna, vilket leder till att de uppträder likgiltigt mot dem, trots att det handlar om deras utbildning.

Trots detta bör lärarna inte hållas helt ansvariga för den negativa betydelse som deras verktyg får, men det är mycket mer komplicerat, när det gäller ungdomarna. De kommer att ifrågasätta reglerna i sitt sökande efter egna erfarenheter, vilket är anledningen till att föräldrarnas övervakning är komplicerad. Å andra sidan försämras lärarens image när det gäller disciplin på grund av att läraren överträffas av eleven när det gäller hantering av digitala verktyg, varför eleven förlorar respekten för den auktoritet som han eller hon representerar.

Konsekvenserna av det vitala utrymme som formas av sociala nätverk kan observeras genom överdriven konsumtion av belöningsmaterial eller fritidsmaterial, vilket kunde observeras i det fältarbete som utfördes med mottagare av skolstödsprogram. Många elever föredrar att utnyttja det internet som institutionen tillhandahåller för att titta på Tiktok-videor eller spela videospel i stället för att investera tid i sin utbildning: När de tillfrågas om detta svarar många att de utnyttjar utrymmet för att de inte har internet hemma, och man kan tydligen anta att hemmet är den plats där de investerar mer tid i sin utbildning, men det är bara ett antagande.

Det är mycket viktigt att veta att en person som har begränsad tillgång till internet använder det för rekreation än för självförbättring, och det är uppenbart att detta faktum lätt kan besvaras med att människor alltid undviker tråkiga eller negativa situationer. Det finns också ett mycket mer komplext svar där man tar hänsyn till den digitala kulturen.

Kultur omfattar två dimensioner, en subjektiv och en objektiv. Den första består av föreställningar, roller, normer och värderingar. Till skillnad från vad man tror, förändras kulturen via interaktion. Genom att hänvisa till en digital kultur skulle vi antyda att det finns dessa komponenter i användningen av teknik, vilket är anledningen till att vi kommer att fokusera på värderingar eftersom dessa är motiverande och även återspeglar de mål och målsättningar som ska uppnås (Schwartz & Bilsky, 1982).

Enligt Schwartz är värderingar orienterade i tre specifika riktningar: värderingar som är inriktade på individualism (värderingar om makt, prestation, hedonism, stimulans och självstyrning), värderingar som är inriktade på kollektivitet (välvilja, tradition och konformitet) och en blandad inriktning (säkerhet och universalism). Frågan är då vilka värderingar som är mest närvarande i de sociala nätverken, och det är här som en stor del av de föreslagna aktiviteterna vid första anblicken och som nämnts i tidigare stycken är av rekreations- eller tillfredsställelsekaraktär, vilket innebär att det finns värderingar som är inriktade på hedonism, som uteslutande är relaterade till individualism.

Triandis (1995), en annan stor författare, anser att det finns en vertikal individualism som är inriktad på prestationer, där person-

lig prestation och hedonism värderas. För den första punkten kan vi nämna systemet med "gilla" som Facebook har infört, eftersom ett högt antal "gilla" innebär prestationer, så ungdomar kommer att bli mer stimulerade att skapa och dela material som får större godkännande, och lämna aspekter som utbildning eller familjevärderingar åt sidan.

Av ovanstående kan vi se att den virtuella utbildningens inverkan inte bara är akademisk och ekonomisk, utan också social och utvecklingsmässig, eftersom de värden som främjas av sociala nätverk oftast är inriktade på hedonism och prestationer. Aspekter som begreppet gemenskap, som krävs i alla miljöer där man vill skapa en atmosfär av samarbete, inte beaktas. Det är därför dags för yrkesverksamma inom området att analysera de psykologiska konsekvenserna av att utvecklas i en rent digital miljö. Å andra sidan måste lärarna utbildas i korrekt hantering av digitala verktyg och sist, men inte minst, måste föräldrarna hitta sätt att övervaka och upprätthålla en smidig kommunikationsrelation med sina barn.

Bibliografi

Erikson, Erik. (1968, 1974). *Identidad, Juventud y Crisis*. Buenos Aires: Editorial Paidós.

Lewin, K. (1951). *Field theory in social science: selected theoretical papers* (Edited by Dorwin Cartwright.). Harpers.

Schwartz, S. H., & Bilsky, W. (1987). Toward a universal psychological structure of human values. *Journal of Personality and So-*

cial Psychology, 53(3), 550–562. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.53.3.550>

Triandis, H. C. (1995). *Individualism & collectivism*. Westview Press.

Våra erfarenheter av pandemier

Våra erfarenheter av pandemier

Hormigón Armado Kollektiv¹

Vi, Kollektivets kvinnliga medlemmar, vill presentera tre ämnen som intresserar oss. Det är viktigt eftersom majoriteten av vårt kollektiv, liksom medborgarna, på något sätt har upplevt dem så vi vill berätta om våra erfarenheter och hur vi hanterar pandemin. Dessutom är de tre ämnena sammanflätade och pandemin har förvärrat situationen.

De ämnen som kommer att behandlas är följande:

1. Effekten av virtuell utbildning inom familjen.
2. Entreprenörskapets svåra väg i pandemiska tider.
3. Pandemin påverkar våldet inom familjen.

Den virtuella utbildningens inverkan på familjen

COVID 19-pandemin har orsakat stora förändringar på olika områden i hela världen, och varje land har tagit itu med olika strategier för att ta sig ur denna situation, som fortfarande fortsätter att framkalla förändringar, vilket vi ser i vårt land. Flera av dessa förändringar har genomsyrat ekonomiska, sociala, utbildningsmässiga och andra områden.

I den här artikeln vill vi ta upp hur den virtuella utbildningen har
1 Skrivna av de kvinnor som ingår i kollektivet Hormigón Armado.

påverkat familjekärnan och hur den har påverkat familjens roller, vilka problem som har uppstått och vilka känslomässiga och psykologiska förändringar som denna nya utbildningsform har medfört.

Den här artikeln är skriven utifrån våra egna och våra familjers erfarenheter och de förändringar som de har medfört i våra familjer och hur dessa förändringar har påverkat oss att ta på oss nya roller och ansvar för våra barns skull.

Vi var alla överens om att pandemins ankomst var som en explosion som medförde förändringar. Vi minns den tid då allt var normalt, med vissa komplikationer, men på något sätt har vi gått vidare. Vi kommer aldrig att glömma mars 2020. Den månaden och den dagen som förändrades allt över en natt. Vi hamnade i karantän, våra barn slutade gå i skolan, vi kunde inte längre gå ut, företag, marknader och butiker var stängda, vi var tvungna att köa för att köpa mat och många andra saker.

Då trodde vi inte att det skulle bli så omfattande och pågå så länge. Enligt vår åsikt är det en mardröm som aldrig tar slut, eftersom vi har skulder på banken. Vår inkomst har minskat, försäljning eller arbete på gatan som att putsa skor, sälja godis, geléer, munskydd och andra saker har minskat. Det finns många människor som säljer för att skapa en inkomst, det finns fler säljare än köpare. Ibland måste vi auktionera ut våra varor för att få tillbaka vårt kapital. Och vi är oroliga för våra barn som inte har gått i skolan sedan mars 2020. Vi har gått från ansikte mot ansikte utbildning till en virtuell utbildning. Vi hade aldrig trott att detta skulle kunna hända, att se våra barn hemma framför en skärm, eller att våra

barn går ut med oss på gatan för att sälja, och att de har lektioner där med en massa distraktioner. Vad mer kan vi göra? Vi kan inte vara hemma, vi måste arbeta för att ha pengar för att kunna betala för internet genom att köpa kontantkort, en del av oss betalar månadsvis för internet och har ångest i slutet av varje månad för att få ihop pengarna och betala innan företaget kan stänga av eller betala böter för att inte ha betalat i tid.

Det finns också föräldrar som har många barn, ibland fyra, eller sex eller till och med åtta barn, och pandemin har gett dem en rejäl smäll i ansiktet som de ännu inte har återhämtat sig från. Det finns familjer med mer än tre barn som hittills bara har en eller två mobiltelefoner. Hur klarar de sig genom skolan? En svår fråga. Svaret är enkelt: varje barn får använda mobiltelefon 1-2 timmar, sedan ytterligare ett av barnen och sedan ytterligare ett till. Varje barns lektioner är inte kompletta, och situationen blir värre när alla inte vet hur man använder dessa zoom-, klassrums- och mötesplattformar. Det är plattformar som gör det svårt för dig som förälder att skicka läxor i PDF-format, skriva ut läxor, ladda upp och ladda ner läxor från klassrummet, den dåliga internetsignalen och att vara på utkik timme efter timme när du har barn på dagis och i grundskolan. Det är en stress och ett nytt ansvar, som ibland inte låter dig arbeta och du måste spela rollen som lärare och förklara det lilla du vet för ditt barn eller leta efter andra personer som kan hjälpa dig att förklara t.ex. matematik och språk. Situationen förvärras när det finns familjer med en ensamstående förälder, eftersom det är en dubbel uppgift: att arbeta och samtidigt ta hand om barnens utbildning. Med andra ord: du är överväldigad och du ger gradvis upp det ansvaret och fokuserar på att arbeta eftersom det

inte längre är samma sak att tjäna pengar som tidigare. Det finns fortfarande många gatusäljare men väldigt få som köper av dig. Folk är rädda för att bli smittade, vilket händer med våra kamrater i Kollektivet som säljer tidningar, vykort och skivor. Folk köper inte av dem som de brukade göra på grund av rädslan för smitta och även på grund av den ekonomi som alla familjer går igenom.

Med utgångspunkt i ovanstående vill vi reflektera över våra erfarenheter:

"... Jag har en sjuårig dotter, pandemin påverkade hennes utbildning och det var mycket svårt för mig att hjälpa henne på lektionerna eftersom jag inte visste hur man använder mobiltelefonen med applikationer för att kunna gå in på hennes lektioner via zoom. Jag visste inte heller hur jag skulle hantera min tid. Jag har två små barn som behöver min uppmärksamhet och jag måste också gå ut och sälja för att köpa kort till mobilen och mat. För mig och min man är det fortfarande svårt. Min dotter går i andra klass och kan fortfarande inte läsa, det är svårt för henne att känna igen bokstäverna och jag försöker hjälpa henne, men med stressen och att behöva ta hand om mina små barn är det svårt för mig. Min man har inte mycket tålamod att lära henne." Rocio

"Det sorgligaste var att kunna skaffa olika utrustningar till mina tre döttrar, att behöva låna pengar, att sälja många saker för att skaffa utrustningen. En annan smärta var att vi inte visste hur vi skulle hantera den här tekniken, vi var tvungna att anpassa oss, lära oss, att hitta ett sätt att hjälpa våra barn. Att undervisa är inte lätt och vi måste leta efter någon som hjälper oss att under-

visa dem.” Gime

”Det jag inte hade i början var en mobiltelefon till min son, jag hade inte en stabil ekonomi för att köpa en mobil på den tiden. Jag hade naturligtvis en mobiltelefon men jag hade också lektioner eftersom jag studerar, och jag var tvungen att lämna mobilen till min son så han skulle kunna klara av lektionerna. Det som skadade oss var täckning eftersom vi bor långt bort, täckningen når inte så bra, jag missade vissa lektioner och ibland hade jag inte megabytes för att fortsätta”. Wara Wara Wara

”Jag är mamma till fyra barn som går i grundskolan och de senaste månaderna har varit svåra för mig. Det är inte lätt att ta sig igenom lektionerna, särskilt som jag inte har internet och måste ladda kort för att köpa megabytes. Det dåliga är att jag bara har en mobiltelefon och att mina barn måste dela på den och att deras scheman krockar, så vad jag gör är att några av dem har lektioner i några timmar och ibland släpper jag inte in den andra. Jag är med dem nästan hela dagen och går inte ut för att sälja och göra mina egna saker. Det är bara min partner som går ut” Maria Alejandra

”Jag är ensam, min man ligger på sjukhus på grund av en sjukdom som inte är COVID. Det har gått mer än två månader och jag måste lämna mina barn ensamma. Min äldsta dotter, 11 år gammal, tar hand om sina två småbröder, 8 och 3 år gamla. Jag har ingen att lämna dem till. De anhöriga var med dem ett tag, men de berättade för mig att de har egna saker att göra. Nu klarar jag mig själv, jag måste åka till sjukhuset för att träffa mina barns far, hämta medicin, ställa mig i kö på apoteket, sedan måste jag

gå till jobbet och stanna där till klockan nio på kvällen och sedan kommer jag hem. Jag hjälper mina barn så mycket jag kan, men det är svårt eftersom jag är utmattad och ibland blir jag sömnig. Jag vet att det går dålig för mina barn i sina klasser, men jag kan inte göra mycket eftersom det tar mycket tid att åka till sjukhuset och jag inte kan vara så uppmärksam på mina barn. Jag måste också betala för internet och den skuld jag har nu. Det är ännu mer komplicerat när läraren skickar mig att skriva ut läxor och jag måste gå och spendera pengar eftersom de tar 0,50 cent per sida, ibland upp till 1 boliviano” Helena.

”Jag är Esther, det var väldigt svårt för mig att lära mig, jag gillar inte teknik men jag var tvungen att göra en insats för att hjälpa min dotter. Först måste du ha en bra mobiltelefon för att ladda ner programmen. Sedan fick vi anpassa våra scheman och välja ut det viktigaste. Jag var tvungen att sluta jobba hela dagen och vara med min dotter på morgonen eftersom läraren skickar läxor till henne vid den tiden och jag måste hjälpa henne. Allt sker omedelbart. Ibland måste vi skriva ut, men eftersom jag inte har någon skrivare måste jag låta min dotter kopiera och då tar det tid för henne och hon gör inte läxorna snabbt. Och ibland kunde vi inte lämna in läxorna i tid, läraren säger att vi ska skicka in dem till en viss tid, det är stressigt för föräldrarna”, säger Esther.

Detta är den övergripande bilden av den situation som många föräldrar lever i. Kollektivets medlemmar får stöd från Hormigón Armado- när det gäller läxhjälp för våra barn. Även om stödet bara ges en gång i veckan hjälper det oss på något sätt så att våra barn kan förstå sina läxor, särskilt matematik på gymnasienivå. Till barnen som går i grundskolan förklarar de också vissa ämnen.

Den hårda vägen för entreprenörskap vid pandemier

Pandemin påverkade alla familjers ekonomi och även entreprenörskap då det var många uppsägningar, flera personer blev utan arbete och små affärsverksamheter drabbades också.

De flesta av dem startade en små affärsverksamhet, allt från försäljning av pennstickor till försäljning av godis eller mat, i hopp om att kunna tjäna lite pengar som på något sätt skulle göra det möjligt för dem att överleva och täcka familjens behov.

I denna pandemiska tid är det mycket svårt att starta en små affärsverksamhet, på grund av brist på kapital och för att det finns mycket konkurrens på gatan. Tidigare fanns det några som sålde samma produkt, nu finns det många som går från ett hörn till ett annat med samma produkt. Konkurrensen är hård och du måste vara uppe hela natten för att sälja och tjäna något. Som några av mina kolleger säger, så har försäljningen minskat, liksom för våra kamrater i kollektivet, där de flesta säljer tidningar och putsar skor. Nu putsar de skor inte lika mycket som förr. De som har vissa arbeten arbetar hemifrån. Det finns ingen skola och inget universitet, och där är de viktigaste kunderna finns. Många av våra kollegor har lämnat branschen och sökt sig till andra arbete. På gatorna i La Paz kan man se att i år är det inte samma sak som tidigare, då ungdomarna under skolloven brukade gå ut för att putsa skor. Nu finns det inte så många ungdomar att se, de arbetar förmodligen på andra ställen med försäljning, som byggnadsarbetare, med lastning, eller så är de tillsammans med sina föräldrar och säljer produkter som munskydd, biosäkerhetsförnödenheter eller putsar

vindrutor på gatorna.

Flera av mina kamrater har på något sätt startat ett litet företag, eftersom man inte kan tjäna pengar till sin familj och sina barn genom att bara putsa skor eller göra ett jobb, särskilt nu när kostnaderna har ökat med de virtuella klasserna. Ibland inser lärarna inte att alla inte har internet hemma och att vi måste köpa megabyte. Vi nämner detta eftersom de ibland inte respekterar schemat, de ägnar sig åt ett eller två ämnen på förmiddagen och de andra på eftermiddagen och då internet-paket du har köpt funkar inte längre.

Vi såg också att många företag har stängt: Vi ser butiker som är uthyrda och som annonseras ut under lång tid, men när de väl är uthyrda håller de inte länge, utan bara i en till två månader, eftersom det inte finns någon försäljning och det lilla som finns räcker bara för hyran, inte ens till att betala för dina behov. Samma sak händer med oss som är gatusäljare. Du har bara tillräckligt med mat och du skrapar ihop tillräckligt för att betala hyran för ditt rum eller så får du skulder hos ägaren. I denna tid av pandemi är det inte lätt för någon att starta en affär oavsett hur mycket ansträngning du lägger ner på det, försäljning och handel är inte som det brukade vara. Låt oss hoppas att situationen kan förbättras. Det är oroväckande när medierna säger att den andra vägen är på väg, den tredje, och vi vet inte hur många fler vågor som kommer att komma. Åtgärder vidtas, t.ex. restriktioner och karantäner, som inte gör det möjligt för din ekonomi att växa. Vi vet att dessa åtgärder bidrar till att minska smittspridningen något, men de påverkar också vår ekonomi. Låt oss hoppas att det snart är över och att vi återgår till det normala. Det är det enda hopp vi har, och att

kunna lindra den smärta vi känner som föräldrar när vi ser hur svårt det är att ta med sig ett bröd hem varje dag och ha lite pengar till nästa dag och köpa ett internet kort till våra barn så att de kan klara skolan.

"Jag började sälja munskydd. I början sålde jag med min 14-åriga son. Han gick inte ut för att putsa skor eftersom det inte fanns mycket kvar, nu säljer alla munskydd till ett lägre pris. Jag har behållit varorna men inte fått tillbaka mitt kapital. Nu säljer jag godis på avenyerna där bilarna passerar, ibland går jag ut för att putsa skor eftersom det inte finns så mycket kvar". Olivia

"Jag går knappt ut för att putsa skor längre. I min bransch är skoputsning död, det finns inte många kunder. Ibland sitter man där hela dagen och tjänar knappt 40-50 bolivianos. Ibland mindre, jag gör andra saker som att tvätta eller städa hus". Lizet.

"Jag säljer gelatin, men min verksamhet är inte längre densamma, det finns många som säljer gelatin nu. Jag måste promenera mer, stanna längre och ibland äter jag inte längre lunch eftersom andra säljare redan vinner kunderna. Du måste stanna uppe senare för att sälja och geléerna blir dåliga". Helena

"Jag började sälja saker för mobiltelefoner, hörlurar och laddare tillsammans med mina döttrar, eftersom min man inte tjänar lika mycket pengar som tidigare på grund av att de inte säljer tidningar som tidigare. Min man säger att folk är rädda för att köpa och att många människor inte längre går ut på gatan. Nu säljer jag och tjänar inte mycket eftersom det finns andra som säljer också". Teresa

"Min man har inget fast jobb så vi bestämde oss för att sälja kläder i ett galleri. Kvinnan skulle betala oss för arbetet, men företaget stängde. Det fanns ingen försäljning och det fanns inget sätt att betala hyran. Efter det hade vi inget arbete. Min man har hittat ett jobb, men det är inte så bra betalt, men det är något. Jag kan inte längre arbeta på grund av jag är gravid och har små döttrar. Jag är bara med dem hemma. Men innan dess startade jag ett företag som tillverkade och sålde tucumanas. Jag sålde inte så mycket, folk ville inte äta på gatan och ibland blev de förstörda och jag förlorade mitt kapital, så jag gav upp det". Angela.

Under pandemin förekommer mer våld i familjen.

Vi har hört nyheterna och varje vecka finns det nästan alltid en död kvinna, ett barn som dödats eller slagits av sina föräldrar. Vi har ingen siffra nu på hur många de är under detta halvår, men pandemin har påverkat familjerna och våld har också förekommit i vissa familjer på grund av ekonomiska problem och på grund av den stress som varje person upplever i denna pandemi. Som sagt: situationen är inte längre densamma. Det är inte alla föräldrar som har tålamod att utbilda och lära sina barn. Vi har sett videor på Facebook med föräldrar som slår sina barn när de inte förstår ett ämne, de förolämpar dem och många, inklusive vi, kritiserar dem, men vi vet inte vad som händer, varför de var tvungna att bete sig på det sättet. Det är inte lätt för alla. Några mår bra, andra inte. Men vi måste betona att det inte får vara orsaken till dessa former av våld. Det rättfärdigar inte.

Vi har också hört att människor har begått eller försökt begå självmord på grund av brist på pengar. Vissa människor klarar inte av trycket, de hittar ingen utväg. Allting blir dystert och mörkt och det är mycket svårt för någon att stödja dig.

I vissa familjer har grälen ökat på grund av ekonomin, ansvaret och de nya behov som har uppstått för att uppfostra och vara mer uppmärksamma på våra barn. Eller så finns det helt enkelt kvinnor som är ekonomiskt beroende av sin partner och som måste stå ut med fysiskt och psykiskt våld inom familjen. I andra familjer finns det ett känslomässigt beroende som gör att kvinnorna fortsätter med sina partner, de är rädda för att mannen ska lämna dem, de är rädda för att de inte ska hitta en annan partner, eller helt enkelt för vad som ska hända med deras barn. Situationen är värre när man inte har några familjemedlemmar som kan stödja en, eller helt enkelt när familjen har blivit mer självvisk eftersom varje familj nu kämpar för att överleva och andras problem inte är av avgörande betydelse för dem.

En annan form av våld som många människor inte känner till är den försummelse som vissa föräldrar begår mot sina barn, till exempel genom att inte ge dem god näring, försumma hygien och inte låta dem utöva sin rätt till utbildning. Detta är konsekvenser av pandemin. Det finns föräldrar som arbetar hela dagarna och försummar sina barn, eller så finns det helt enkelt inte tillräckligt med inkomster för att tillgodose dessa behov, särskilt när det gäller familjer med många barn.

Vi tror att det psykologiska våldet har ökat i familjerna inför barnen när de går på lektioner, blir de förolämpade och får nedsättan-

de meddelanden från vissa föräldrar. Vi har också sett lärare som pressar barnen att lära sig, eller helt enkelt inte respekterar deras rätt till rekreation, eftersom de ger dem en massa läxor, kopior av böcker, matematikuppgifter som ibland varken barnen eller föräldrarna förstår.

Pandemin

Inte bara en sanitär kris

Med denna tematiska publikation vill vi synliggöra pandemins inverkan på kvinnor, barn och ungdomar i olika latinamerikanska länder.

LatiCe publikationer, 2021
www.lattice.org

